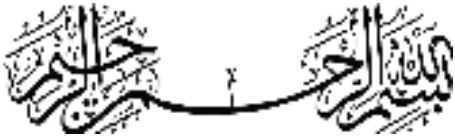
بسم الله الرحمن الرحيم

دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی

سال ۱۳۹۲

- ضوابـط و قواعـدی را که شـورای محترم عالی انقـلاب فرهنگی وضع می‌نمایند بایـد ترتیب آثار داده شـود.(۱۳٦۳/۱۲/٦ - صحیفه نور، ج ۱۹)
- فرهنگ مبدأ همه خوشبختی‌ها و بدبختی‌های ملت است(۱۳٥٦/۱۰/۲۷- صحیفه نور، ج۳، ص۳۰٦).
- فرهنگ اساس ملت است، اساس ملیت یک ملت است. اساس استقلال یک ملت است.(صحیفه نور، ج٦، ص۹٤)
- اگر انحرافی در فرهنگ یک کشـور پیدا شـود...دیری نخواهد گذشت کـه انحـراف فرهنگی بر همه غلبه می‌کند و همـه را خواهی نخواهی به انحراف می‌کشاند.(صحیفه نور، ج۱۷، ص۲ـ۳)
- جهان‌خواران، برای به دسـت آوردن مقاصد شـوم خود و تحت سـتم کشـیدن مسـتضعفان جهان راهـی بهتـر از هجوم به فرهنـگ و ادب کشـورهای ضعیـف ندارنـد.(۱۳٦۰/۱۰/۰۷- صحیفـه نـور، ج ۱٥، ص۲٦۷)
- نقیصه‌هـا را همـه با هم باید رفع بکنیم که در رأس آنها فرهنگ اسـت (صحیفه نور، ج٦، ص۹٤)

- **شورای عالی انقلاب فرهنگی را در واقع باید اتاق فرمان فرهنگی کشور یا ستاد عالی فرهنگی و علمی دستگاه‌های کشور اعم از دستگاه‌های فرهنگی و سایر دستگاه‌ها و مرکز مهندسی فرهنگی کشور به حساب آورد.(۱۳۸۱)**
- **شورای عالی انقلاب فرهنگی، قرارگاه اصلی فرهنگی کشور است. وظیفه قرارگاه اصلی، سیاست‌گذاری راهبردی، هدایت دستگاه‌ها، مراکز تأثیرگذار و بخش اجرایی فرهنگی است.(۱۳۹۰)**
- **یکی از سندهای بالا دستی مورد نیاز کشور، تدوین نقشه مهندسی فرهنگی است که باید در آن ضمن ترسیم وضع مطلوب، نیازها دیده شود. تعیین اولویت‌ها، ترسیم اجزاء، بررسی موارد مورد غفلت و انجام سرمایه‌گذاری‌های لازم، لازم و ضروری است. این کار از نقشه جامع علمی کشور سخت‌تر است و باید به این مسأله پرداخت.(۱۳۹۰)**
- **حفظ هویت و شاکلهٔ ملت منوط به برطرف کردن نقایص و اصلاح رخنه‌های احتمالی در فرهنگ است.(۱۳۹۰)**
- **یکی از مهمترین تکالیف ما در درجهٔ اول، «مهندسی فرهنگ» کشور است؛ یعنی مشخص کنیم که فرهنگ ملی، فرهنگ عمومی و حرکت عظیم درون‌زا و صیرورت‌بخش و کیفیت‌بخشی که اسمش فرهنگ است و در درون انسان‌ها و جامعه به وجود می‌آید، چگونه باید باشد؟ اشکالات و نواقصش چیست و چگونه باید رفع شود؟ کندی‌ها و معارضاتش کجاست؟(۱۳۸۳)**
- **باید مراقبت کرد و مواظب بود. این، یک متولی و یک مرکزمی‌خواهد تا از یک طرف مهندسی کند؛ یعنی با یک فکر کلان، با یک نگاه برتر و بالاتر از همهٔ جریان‌های فرهنگی در داخل کشور، ببیند حقیقت فرهنگی و عنصر فرهنگی چگونه و با چه کیفیتی باید باشد؛ به کدام سمت باید برود و کجاهایش ایراد دارد؛ و از سوی دیگر مراقبت کند که این کارها انجام بگیرد. ما این مرکز را «شورای عالی انقلاب فرهنگی» تعریف کردیم. (۱۳۸۳)**

فهرست مطالب

۸ مقدمه

۱۵ فصل اول :کلیات

۲۱ فصل دوم: مبانی، ارزش‌ها و اصول

۳۳ فصل سوم: چشم‌انداز فرهنگی

۳۷ فصل چهارم: اهداف فرهنگی

۴۱ فصل پنجم: اولویت‌های فرهنگی

۴۵ فصل ششم: راهبردها و اقدامات

۱۱۷ فصل هفتم: چارچوب نهادی نظام فرهنگی کشور

مقدمه

در جهان‌بینی اسلامی، فرهنگ به معنای اخصّ آن مشتمل بر نظام اعتقادات، ارزش‌ها، اخلاقیات و رفتارها بوده و منبعث از وحی و جهت‌دهنده و محتوابخش نظام‌ها و بخش‌های جامعه است. باورها و اعتقادات و ارزش‌های اسلامی، شاکله نهادها و سازمان جامعه اسلامی را ایجاد و در تار و پود اندیشه و تفکر و کردار و رفتار فردی و اجتماعی فرد مسلمان تنیده شده است. چنین یکپارچگی و درهم‌تنیدگی کل‌نمای اعتقادات و باورها، ارزش‌ها و رفتارها، دین اسلام را به یک فرهنگ(فرهنگ اسلامی) مبدل ساخته است.

فرهنگ اسلامی در هر جامعه و کشوری با حفظ ماهیت و اصالت الهی و جهان‌شمول خویش، شکل و صورتی متناسب با مقتضیات جغرافیایی، تاریخی، زبانی و... به‌خود می‌گیرد. فرهنگ اسلامی-ایرانی همان فرهنگ متعالی اسلامی است که در روح و کالبد فرهنگ ایران‌زمین دمیده شده و متناسب با تاریخ، جغرافیا، مذهب، زبان و... در طی ۱۴ قرن گذشته توسعه و تکامل یافته است.

در چند دهه اخیر، به واسطه تغییر و تحولات اساسی و فراگیر در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی- امنیتی،اقتصادی و فناوری در مقیاس منطقه‌ای و جهانی، نقش ممتاز و تعیین‌کننده فرهنگ (فرهنگ‌های ملی و منطقه‌ای) در عرصه‌های ملی، بین‌المللی و جهانی نمایان‌تر شده است. انقلاب اسلامی ایران، به عنوان نقطه عطف تحولات معنوی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی قرن بیستم از ظرفیت‌ها و توانایی‌های بالفعل و بالقوه عظیمی در این حوزه برخوردار است و پیشرفت و تعالی همه‌جانبه کشور، مستلزم بهره‌گیری موثر و هوشمندانه از آن در سطح ملی و مناسبات و تعاملات منطقه‌ای و جهانی است. در حقیقت، فرهنگ به معنای اخص آن، از مختصات ذاتی، مزیت‌های راهبردی، انحصاری و سرنوشت‌ساز کشور و نظام جمهوری اسلامی ایران می‌باشد که همواره مورد تأکید معمار کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی(قدس‌سره) و مقام معظم رهبری(دام‌ظله) بوده است.

تحقق آرمان‌ها و اهداف جامعه اسلامی مستلزم تامین کارکردهای فرهنگی آن است. مقام معظم رهبری(دام‌ظله) فرهنگ را عامل شکل‌دهنده به ذهن و رفتار عمومی و جهت‌بخش و تاثیرگذار در عرصه تصمیمات کلان کشور دانسته و مهندسی فرهنگ را به منزله بازشناسی، آسیب‌شناسی، پالایش و ارتقابخشی فرهنگ و جهت‌دهی آن بر پایه هویت اصیل اسلامی- ایرانی با توجه به شرایط و مقتضیات ملی و جهانی تبیین می‌نمایند.

معظم‌له مهندسی فرهنگی را بازطراحی، اصلاح و ارتقاء شئون و مناسبات نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی کشور مبتنی بر فرهنگ مهندسی شده معرفی و این وظیفه و مأموریت خطیر را به شورای عالی انقلاب فرهنگی به عنوان قرارگاه اصلی فرهنگی و مرکز مهندسی فرهنگی کشور محول می‌فرمایند. در واقع می‌توان جوهره و کارکرد مهندسی فرهنگی را تحقق و تأمین نحوه تعامل مؤثر

و ارتباط ســازمند و پویای نظام‌های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی با نظام فرهنگی دانست.

شــورای عالی انقلاب فرهنگی برای عمل به رهنمودهای مقام معظم رهبری(دام‌ظله) و تحقق اهداف و کارکردهای نهادی خود، تهیه و تدوین نقشه مهندسی فرهنگی کشور را در اولویت نخست خود قرار داد. در ســال ۱۳۸۶ شــورای عالی انقلاب فرهنگی با ایجاد شورای تخصصی مهندسی فرهنگی(متشکل از اعضای محترم شورای عالی انقلاب فرهنگی، صاحب‌نظران و اندیشمندان و مدیران و مسئولان نهادها و دســتگاه‌های اجرایی کشور) و همچنین تجدید سازمان و تشکیلات دبیرخانه شورا، ظرفیت‌های علمی و کارشناسی و اجرایی کشور را برای تدوین نقشه مهندسی فرهنگی کشور بسیج نمود.

سند نقشــه مهندســی فرهنگی به عنوان یک سند بالا دستی با همکاری و مشــارکت فعال و همه‌جانبــه نهادها و مراکز علمی-پژوهشــی، محققان و اندیشمندان و کارشناســان حوزه و دانشگاه و دستگاه‌های اجرایی و فرهنگی ذی‌ربط تهیه و تنظیم گردیده است. افزون بر ظرفیت نهادها و دستگاه‌های علمی و اجرایی کشور، بالغ بر ۳۰۰ نفر از محققان و کارشناسان در تهیه و تدوین این سند به صورت مستقیم و مســتمر و بیش از ۲۰۰۰ نفر نیز به صورت غیرمستقیم و بخشی مشارکت و همکاری داشته‌اند.

به عنوان اولین گام در ترسیم وضع مطلوب و تدوین نقشه، لازم بود که تحلیلی از وضع موجود کشور در عرصه فرهنگ تهیه شود. به همین خاطر ضمن تشکیل کارگروه ویژه و با به کارگیری روش‌های مختلف و با بهره‌گیری از پژوهش‌های متعدد و نظرات صاحبنظران، ضمــن ارایه تحلیلی کلان از وضعیت فرهنگی کشــور از منظرهای گوناگون،گزارش‌های تحلیلی موضوعی نیز تهیه شد که به گونه‌ای به شناخت وضع موجود فرهنگ کشور در شاخص‌های مختلف کمک می‌کرد. این گزارش‌ها در جلسات متعدد شورای عالی انقلاب فرهنگی

مورد بررسی و واکاوی قرار گرفت.

همچنین برای رصد، پایش، شـناخت و نظـارت بر روند تغییر و تحولات فرهنگی و انجام پیمایش‌های دوره‌ای، شاخص‌های تفصیلی فرهنگی تدوین شـد که حسب نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی در ستاد راهبری نقشه مهندسی فرهنگی بررسی و به تصویب خواهد رسید.

گفتنی اسـت در تدوین این سـند علاوه بر بهره‌گیری از نتایج و دستاوردهای تحقیقات، مطالعات و ... ملّی و دستگاهی موجود، بنا به ضرورت، طرح‌های پژوهشـی مورد نیاز با همکاری دانشگاه‌ها و مراکز علمی- پژوهشی طراحی و اجرا شد. پیش‌نویس نقشه مهندسی فرهنگی در بیش از ۱۵۰ جلسـه شورای مهندسی فرهنگی بحث و بررسی گردید و نهایتاً شورای عالی انقلاب فرهنگی در ۳۳ جلسه سند نقشه مهندسی فرهنگی را بررسی و در جلسه هفتصد و سی و یکم مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۱۵ به تصویب نهایی رسانید.

متن حاضر، متن مصوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور است که منطبق با اصول و ارزش‌های اسـلام ناب محمدی(ﷺ) آرمان‌های انقـلاب اسـلامی، رهنمودهای رهبرکبیـر انقلاب اسـلامی امام خمینی(قدس‌سره) و مقام معظم رهبری(دام‌ظله) و اسـناد فرادستی مربوط طراحی، تدوین و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسیده و شامل فصول زیر است:

۱. کلیات؛ این بخش شامل تعاریف اساسی مفاهیم و اصطلاحات همچون فرهنگ، فرهنگ ملی(اسلامی- ایرانی)، عمومی، حرفه‌ای، لایه‌های فرهنگ، مهندسـی فرهنگ، مهندسـی فرهنگی، نقشـه مهندسی فرهنگی، پیوست فرهنگی و مختصات نقشه است.

۲. مبانی، ارزش‌ها و اصول حاکم بر نقشه؛ مبتنی بر منابع و معارف اسلامی، قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مبانی نظری معتبر و ارزش‌های فرهنگی اصیل اسلامی- ایرانی تهیه و تدوین شده است و شـاکله و مبنای هدف‌گذاری، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و

مدیریت راهبردی و تحول و ارتقای فرهنگی کشور است.

۳. چشم‌انداز فرهنگی کشور در افق ۱۴۰۴؛ ترسیم‌کننده قله‌ها و وضعیت مطلوب فرهنگی کشور در افق ۱۴۰۴ است که مبتنی بر مبانی، ارزش‌ها و اصول بنیادین فرهنگی کشور، رهنمودهای مقام معظم رهبری(دام‌ظله)، سند چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴ و سایر اسناد فرادستی و همچنین مقتضیات ملی، منطقه‌ای و جهانی طراحی شده است.

٤. اهداف کلان فرهنگی؛ ترجمان زمان‌مند چشم‌انداز فرهنگی کشور در محورها و حوزه‌های راهبردی و کلیدی فرهنگی کشور است. اصولاً هر هدف کلان، وظایف و مأموریت‌های یک تا چند نهاد و دستگاه اجرایی را تحت پوشش قرار می‌دهد. همچنین مواردی به عنوان کمیت‌های مطلوب فرهنگی و اهداف کمّی، در نظر گرفته شد که لازم است با توجه به اعتبارات، امکانات، ظرفیت‌ها و توانمندی‌های دستگاهها و نهادها در ستاد راهبری اجرای نقشه مهندسی فرهنگی تعیین شود.

۵. اولویت‌های فرهنگی؛ تعیین‌کننده موضوعات و محورهای راهبردی در هر حوزه، محور یا هدف است که ضمن تعیین اولویت‌های رتبی و زمانی آنها، مبنا و چگونگی تخصیص منابع و سرمایه‌گذاری را ارائه می‌دهد.

٦. راهبردها و اقدامات؛ شامل راهبردهای فرهنگی کلان و ملی و اقدامات ملی به شرح زیر است:

الف) راهبردهای فرهنگی: تعیین‌کننده مسیر و راهی است که متناسب با فرصت‌ها و تهدیدها، قوت‌ها و ضعف‌های محیطی برای نیل به اهداف فرهنگی در دو سطح کلان و ملی طراحی و تدوین می‌شوند.

راهبردهای کلان ابزار تحقق اهداف کلان می‌باشند و راهبردهای ملی دربردارنده اهداف فرعی و راهکار تحقق آن

هستند؛ در واقع راهبـردهای ملـی مبنای تعیین اقـدامات ملـی نقشه فرهنگی کشور محسوب می‌شوند.

ب) اقـــدامات ملـی: طرح‌ها و پروژه‌هایی هستند که برای تحقـق اهداف طراحی و تعیین می‌شـوند. اقـدامات ملـی ناظر به اهداف و متناسب با راهبردها تعیین و معمولاً در چارچوب برنامه‌های پنج‌ساله طراحی و در قالب یک یا چند برنامه سالانه اجرایی می‌شوند. اقـدامات ملـی غالباً فرابخشـی و فرادسـتگاهی هستند و ماهیت ترکیبی دارند؛ با این وجود ممکن اسـت در مواردی وجه پژوهشـی، اجرایی و تقنینی بر سایر وجوه آن غلبه یابد.

۷. چارچـوب نهادی نظـام فرهنگی کشـور: ناظر به نگاشـت نهادی، تقسیم کار ملی و استانی و نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور بوده و هم‌چنین مبین سازمان و ساختار و فرایندهای کلان سیاسـت‌گذاری و برنامه‌ریزی، هدایت و سازماندهی و نظارت و ارزیابی فرهنگی کشـور در سطح ملی و استانی برای اجرای نقشه مهندسی فرهنگی است.

محمدرضا مخبر دزفولی
دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوبه «نقشه مهندسی فرهنگی کشور» که در جلسات ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۳، ۷۰۵، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، مـورخ ۹۰/۷/۱۹، ۹۰/۸/۳، ۹۰/۸/۱۷، ۹۰/۹/۱، ۹۰/۹/۲۲، ۹۰/۱۰/۲۷، ۹۰/۱۱/۲۵، ۹۰/۱۲/۹، ۹۱/۱/۲۲، ۹۱/۲/۵، ۹۱/۲/۱۹، ۹۱/۳/۲، ۹۱/۳/۱۶، ۹۱/۳/۳۰، ۹۱/۶/۲۸، ۹۱/۷/۱۱، ۹۱/۷/۱۸، ۹۱/۸/۲، ۹۱/۸/۹، ۹۱/۸/۱۶، ۹۱/۹/۷، ۹۱/۹/۲۱، ۹۱/۹/۲۸، ۹۱/۱۰/۵، ۹۱/۱۰/۱۹، ۹۱/۱۱/۲۴، ۹۱/۱۲/۸، ۹۱/۱۲/۱۵ شـورای عالـی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می‌شود:

فصل اول :کلیات

کلیات

۱. فرهنگ

نظام‌واره‌ای اســت از « عقاید و باورهای اساسی»، «ارزش‌ها، آداب و الگوهــای رفتاری» ریشــه‌دار و دیرپا و «نمادهــا» و «مصنوعات» که ادراکات، رفتار و مناســبات جامعه را جهت و شــکل می‌دهد و هویت آن را می‌سازد.

۲. سطوح فرهنگ

منظور از سطوح فرهنگ، سطوح مورد مطالعه و مدیریت‌پذیر فرهنگ اســت که کل جامعه یا بخش قابل توجهی از آن را تحت پوشــش قرار می‌دهد. در نقشهٔ مهندسی فرهنگی کشور، فرهنگ در سه سطح زیر مورد شناسایی، بررسی، تحلیل و برنامه‌ریزی قرار می‌گیرد:

۱. فرهنگ ملی (اسلامی- ایرانی)؛

۲. فرهنگ عمومی؛

۳. فرهنــگ حرفــه‌ای (فرهنــگ معلمــان، بازاریــان، روحانیــان، سیاست‌مداران، پزشکان، قضات و...).

۳. فرهنگ ملی(اسلامی- ایرانی)

نظام‌وارهٔ باورها و عقاید اساســی، ارزش‌ها، آداب و الگوهای رفتاری باثبات و ریشــه‌دار و نمادها و مصنوعات مردم مسلمان ایران (و عموماً در مرزهای جغرافیایی یک کشــور) است؛ که طی قرن‌ها و هزاره‌ها ایجاد و تثبیت شده و به یک ملت هویت می‌بخشد.

٤. فرهنگ عمومی

نظام‌وارهٔ باورها، ارزش‌ها، نگرش‌ها و گرایش‌ها، الگوهای رفتاری و نمادها و مصنوعاتی اســت که فضای عمومی و مشترک فرهنگی جامعه

را در مقاطـع زمانی معین شـکل می‌دهد. فرهنـگ عمومی بر ارزش‌ها، گرایش‌ها، الگوهای رفتاری و الگوی زندگی آحاد جامعه تأکید و در مقایسه با فرهنگ ملی (اسلامی- ایرانی)، عمق و پایداری کمتری دارد. فرهنگ عمومی تا حدود قابل ملاحظه‌ای تابع مقتضیات زمانی و مکانی جامعه و منعکس‌کننده عملکرد سـایر نظام‌ها همچون نظام فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، قضایی، حقوقی و... است.

۵. فرهنگ حرفه‌ای

نظام‌وارهٔ بـاورها، ارزش‌ها و الگوهای رفتـاری و نمادهای شـاغلان و متصدیان هر حرفه است. ارزش‌های فرهنگ حرفه‌ای به واسطه سنوات طولانی آموزش‌های تخصصـی و یا تجربه و کارورزی بلندمدت حاصل می‌شـود. فرهنگ حرفه‌ای پزشکان، بازاریان، معلمان، قضات، نظامیان و روحانیان از جمله این فرهنگ‌ها هستند.

٦. مهندسی فرهنگ

فرایند بازشناسی، آسیب شناسـی، پالایش و ارتقابخشی فرهنگ و جهت‌دهی آن بر پایه هویت اصیل اسلامی- ایرانی با توجه به مقتضیات و شرایط ملی و جهانی است.

۷. مهندسی فرهنگی

فراینـد بازطراحـی، اصلاح و ارتقاء شـئون و مناسـبات نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی کشور بر اساس فرهنگ مهندسی شده با توجه به شرایط، ویژگی‌ها و مقتضیات ملی و جهانی است.

۸. مدیریت راهبردی فرهنگ کشور

فراینـد تدویـن، تصویـب و اعمـال راهبردهـای کلان فرهنگی، سـازمان‌دهی و تقسیم کار ملی و نظارت و ارزیابی راهبردی در نظام‌های

مختلف کشـور با توجه به رهیافت‌های مهندسـی فرهنگ و مهندسـی فرهنگی و مقتضیات ملی و جهانی است.

۹. رصد و پایش فرهنگی

مطالعه، توصیف، تحلیل، تبیین و پیش‌بینی نظام‌مند و مسـتمر الگو و رونـد تغییر و تحول در باورها و اعتقـادات، ارزش‌ها، هنجارها، رفتارها، مصنوعـات و نمادهای فرهنگی در سـطوح ملـی و بین‌المللی به‌منظور مسأله‌شناسـی فرهنگی و اعمال مدیریت راهبردی فرهنگی در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور است.

۱۰. چشم‌انداز فرهنگی کشور

مجموعه‌ای هماهنگ از جهت‌گیری‌ها و اهداف مرحله‌ای فرهنگی قابـل دسـت‌یابی در افق زمانی معین(۱۴۰۴) اسـت که در تراز با سـند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران تدوین شده است.

۱۱. پیوست فرهنگی

سـندی اسـت مشـتمل بر مطالعات کارشناسـی، مبین پیش‌بینی پیامدهـای فرهنگی و اعمال الزامات و اسـتانداردهای مربوط در هر نوع طرح، تصمیم و اقدام کلان فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، حقوقی و قضایی متناسب با مقتضیات و شرایط جامعه در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور.

۱۲. قلمروهای نقشه

قلمرو نقشه، نشانگر افق زمانی، گسترهٔ موضوعی، جغرافیایی، اجرایی و مخاطبان نقشهٔ مهندسی فرهنگی کشور است.

۱۳. افق زمانی

نقشه مهندسی فرهنگی کشور، برای افق ایرانِ ۱۴۰۴ تدوین می‌شود.

۱٤.گستره موضوعی

قلمرو و محورهای موضوعی نقشــه، در ســه ســطح فرهنگ ملی (اســلامی- ایرانی)، عمومی و حرفه‌ای و چهــار لایه باورها و مفروضات اساسی، ارزش‌ها، الگوهای رفتاری، نمادها و مصنوعات تعیین می‌شود.

۱۵. قلمرو جغرافیایی نقشه:

الف) همه مناطق محصور در درون مرزهای ایران و همچنین تمامی اماکنی که طبق موازین بین‌المللی یا توافقات طرفینی در اختیار و تصرف نهادها و دستگاه‌های اجرایی کشور می‌باشد؛

ب) همه محیط‌ها و فضاهای مجازی(سایبری و دیجیتالی) که به‌طور مســتقیم و یا غیر مستقیم، در چارچوب حاکمیتی نظام جمهوری اسلامی ایران قرار می‌گیرند.

۱٦. قلمرو اجرایی نقشه:

الف) همه نهادها، دستگاه‌ها، مراکز و انجمن‌های کشور در بخش‌های دولتی و غیردولتی (عمومی، خصوصی و مردم‌نهاد) است.

ب) در ۲ سطح ملی و استانی با نام «نقشه مهندسی فرهنگی کشور» و «نقشه مهندسی فرهنگی استان» طراحی، تدوین و اجرا می‌شود.

تبصــره: در صورت نیاز، نقشــه مهندســی فرهنگی در سطح منطقه‌ای (ترکیبی از دو یا چند استان) نیز تدوین می‌شود.

۱۷. جامعه هدف نقشه مهندسی فرهنگی کشور:

لامی ایران؛

مبانی

۱. فرهنگ، کلیتی واحد و متعامل از «عقاید و باورهای اساسی، ارزش‌ها، آداب، الگوهای رفتاری ریشه‌دار و دیرپا، نمادها و مصنوعات» در سطوح «فراملی، ملی، عمومی و حرفه‌ای» است.

۲. فرهنگ به مثابه «روح جامعه» به زندگی فردی و اجتماعی انسان معنا و هویت می‌بخشد و شکل دهنده و اثرگذار بر ذهنیت و گرایش‌های افراد و جامعه و تعیین‌کننده رفتار عمومی است.

۳. فرهنگ جهت بخش جامعه و نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است.

۴. فرهنگ به صورت تدریجی و مستمر، «تحول‌پذیر، جهت‌دهنده، مدیریت‌پذیر، اکتسابی و انتقال‌پذیر» است.

۵. زن و مرد فارغ از جنسیت در امکان کسب ارزش‌ها، یکسان و دارای حقوق و مسئولیت متناسب با تفاوت در خلقت هستند و این تفاوت، نشان‌دهنده برتری یک جنس بر جنس دیگر نیست.

۶. خانواده واحد بنیادین جامعه، با هویتی حقیقی و مهم‌ترین رکن در فرهنگ‌سازی و انتقال فرهنگ جامعه است.

۷. جامعه دارای هویت است و می‌تواند بستر تعالی و انحطاط آحاد جامعه باشد.

۸. هر فرد (حقیقی و حقوقی) به تناسب جایگاه اجتماعی و توانمندی‌های خود در تغییرات و تحولات فرهنگی تاثیرگذار و تأثیرپذیر است.

۹. فرهنگ اسلامی، فرهنگی مبتنی بر فطرت، قرآن و عترت، ایمان‌گرا، اخلاق‌محور، خردگرا، جهانی، تمدن‌ساز، پویا، پاسخ‌گوی مقتضیات و نیازهای زمانه، بدعت‌ستیز و خرافه‌زداست.

۱۰. انسان دارای فطرت خدایی، منزلت خلیفه اللهی، کرامت و عبودیت بوده و دارای تکلیف، برخوردار از حقوق مشروع و آزادی و اختیار مبتنی بر مسئولیت در برابر خداوند است.

۱۱. ولایت، از عناصر اصلی و ریشه‌ای فرهنگ اسلام ناب محمدی(ﷺ) و انقلاب اسلامی و تجلی حاکمیت الهی در عرصه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی است و در زمان غیبت امام عصر(عج)، در رهبری فقیه عادل جامع‌الشرایط که امامت امت را بر عهده دارد، متبلور می‌شود.

۱۲. مبنای فرهنگ‌سازی مطلوب و حاکم بر فرهنگ کشور؛ «توحید، عدل، معاد، نبوت، امامت، ولایت و انتظار منجی و احکام اسلام ناب محمدی(ﷺ)» است.

۱۳. روحانیت و نهاد حوزه علمیه در حفظ، اصلاح و ارتقای فرهنگ اسلامی نقش اصلی دارند و شناخت معتبر اسلام و تبیین آن با روش اجتهادی ناظر به زمان و مکان، مسئولیت حوزه‌های علمیه و روحانیت است.

۱۴. فرهنگ اسلامی مبتنی بر شناخت، ترویج و نهادینه کردن فضایل و مکارم اخلاق و تزکیه است.

۱۵. فرهنگ اسلامی- ایرانی، ضد استکباری، مظهر عدالت‌خواهی و حامی مستضعفان و مظلومان در عرصه‌های منطقه‌ای و جهانی است.

۱۶. فرهنگ اسلامی- ایرانی حاصل تعامل فعال و سازنده اسلام با تمدن تاریخی ایران است و هویت اسلامی- ایرانی درهم‌تنیده، یکپارچه و تفکیک‌ناپذیر است.

۱۷. استقلال و اقتدار فرهنگی برآیند تعالی ذاتی، پویایی، انسجام فرهنگ در سطح درونی، جذابیت، گسترش و نفوذ آن در سایر فرهنگ‌ها و ملت‌هاست.

۱۸. تنوع و تفاوت‌های فرهنگی اقوام ایرانی به عنوان بخشی از میراث فرهنگی در چارچوب فرهنگ اسلامی- ایرانی، امری طبیعی و پذیرفته شده است.

۱۹. نظام جمهوری اسلامی ایران وظیفه حفظ و صیانت از مرزهای فرهنگی و هویتی و ارتقای آن را عهده‌دار است.

۲۰. رسالت اساسی جمهوری اسلامی، رسالتی فرهنگی است که با تعامل و تبادل فرهنگی با سایر فرهنگ‌ها تحقق می‌یابد.

۲۱. برنامه‌ریزی و راهبری فرهنگی جامعه منطبق بر ارزش‌های اساسی مندرج در قانون اساسی، حق مردم و از وظایف نظام جمهوری اسلامی است.

۲۲. هدایت و رهبری فرهنگی از شئون اصلی ولایت فقیه است.

۲۳. تعامل و تبادل فرهنگی در چارچوب فرهنگ اسلام ناب محمدی(ﷺ) و انقلاب اسلامی صورت می‌پذیرد.

۲۴. تهاجم فرهنگی و جنگ نرم و مقابله با آن از مهم‌ترین مسائل فرهنگی کشور است.

ارزش‌ها

۱. «تعقل»

عقل، حجت درونی و یکی از بسترهای جریان حجت بیرونی (وحی) است که به‌کارگیری آن موجب شکوفایی حیات طیبه در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی می‌شود.

۱-۱. عقلانیت اسلامی

به معنای تعالی عقل در پناه دین اسلام و بنیادی‌ترین هسته فرهنگ و تمدن اسلامی و معیار تعاملات فرهنگی جامعه اسلامی با سایر جوامع است.

۱-۲. حکمت سیاسی

در حکمت سیاسی عقلانیت اسلامی، پشتوانه نظری و عملی اقتدار و استقلال نظام سیاسی بوده و معیار تعاملات در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی است.

۱-۳. بصیرت اجتماعی

عقلانیت اسلامی، پشتوانه ارتباطات منطقی و منسجم فردی، سازمانی و اجتماعی در جامعه اسلامی، عامل تشخیص بهنگام و مبنای هم‌گرایی و حضور هوشمندانه در مقابل جبهه کفر و نفاق است.

۱-٤. تدبیر معیشت

عقلانیت اسلامی، مبنای تأمین معاش حلال، پاک و عادلانه و عامل تعالی معنویت و انگیزه‌های الهی در اقتصاد است.

۲. «ایمان»

ایمان، باور مبتنی بر معرفت و محبت نسبت به «خدا، غیب، صفات و عدل الهی، فرشتگان، انبیاء، کتاب‌های آسمانی، امامان و معاد» است که در قلب، زبان و عمل تجلّی می‌یابد.

۲-۱. توحیدمحوری

نگاه به جهان به عنوان مجموعه واحد و بهم پیوسته، با درک حضور باری تعالی و تعمیق معرفت و محبت به او در باورها، ارزش‌ها، رفتارها و نمادهای فردی- اجتماعی، جهت‌دهنده همه عرصه‌های زندگی به سوی حیـات جاودانه اخروی بر مبنای وحی الهـی، حق‌گرایی و عامل توکّل و اعتماد به خدای متعال و تفویض امور به اوست.

۲-۲. ولایت‌مداری

ولایت مداری، تجلّی ولایت و حاکمیت خدا، اسـتمرار ولایت پیامبر اعظم(ﷺ) و ائمه معصومین(علیهم‌السلام) در عرصه حیات سیاسـی و اجتماعی، معیار مشروعیت، عامل اقتدار نظام سیاسی، مدار وحدت و انسجام، حضور عاشـقانه امّت اسلامی در پاسداری از مرزهای اعتقادی، جغرافیایی و... و پشتوانه تبعیت مؤمنانه و مبتنی بر محبّت از امام امّت است.

۲-۳. مهرورزی

منشـأ الفت، اخوت، انسجام اجتماعی، نوع‌دوستی، عامل استحکام و توسعه ارتباطات بین مردم، اقوام، مناطق مختلف و پیروان مذاهب است.

۲-٤. عدالت

منشأ توازن و مواسات در سطوح مختلف فردی و اجتماعی و مبنای برخورداری آحاد جامعه از فرصت‌های برابر است.

۳. «اخلاق»

ملکات پسندیده‌ای که از طریق تزکیه و خودسازی و با انگیزه الهی در رفتار انسان تجلی می‌یابد و تعالی‌بخش اندیشه و عمل اسلامی در جامعه دینی است.

۳-۱. تقوا

خاستگاه رشد و تعالی فضایل، رعایت واجبات و ترک محرمات، سبب خروج فرد و جامعه از دشواری‌ها و مبنای کرامت انسانی نزد خداوند است.

۳-۲. عزت و مدارا

عزت: استقلال و سربلندی جامعه اسلامی و ایمانی در اندیشه و عمل که مستلزم تعامل سازنده با جامعه خودی و مقاومت و پایداری در مقابل استکبار و دشمنان جامعه اسلامی است.

مدارا: محبت و همگرایی با آحاد جامعه اسلامی و دوستداران انقلاب اسلامی که مستلزم تحمل دیدگاه‌های متفاوت و بهره‌مندی از همه توانمندی‌هاست.

۳-۳. کرامت

پاسداشت حرمت و مقام والای انسانی نسبت به خویش و دیگران که مبتنی بر استعداد خلافت الهی است.

۳-٤. انفاق و ایثار

ترجیح منافع دیگران و مصالح جامعه بر منافع فردی و گروهی و صرف امکانات خود برای ایفای مسئولیت الهی و انسانی.

٤. «علم»

معرفت، بصیرت و آگاهی نسبت به حقایق و واقعیات عالم هستی است که از طریق وحی، عقل و تجربه به دست می‌آید.

٤-١. معرفت دینی

شـناخت عقاید، احکام و اخلاق بر اساس اسلام ناب محمدی(ﷺ) که جهت‌دهنده و تعالی‌بخش علوم و معارف بشری است.

٤-٢. معرفت هویتی

خودشناسی و آگاهی تاریخی و اجتماعی و بصیرت سیاسی که موجب اعتماد و خودباوری ملی و توانایی تحلیل موقعیت ملی و جهانی و نگرش مطلوب می‌گردد.

٤-٣. دانش‌های تخصصی و مهارت ارتباطی

شـناخت نظام ارتباطی و آداب معاشـرت اسلامی و توانایی تعامل و رفتار بر اساس آن در ساختار مناسبات اجتماعی، خانوادگی، سازمانی، ملی و جهانی است.

٤-٤. دانش‌های تخصصی و مهارت حرفه‌ای

دانـش و مهارت به‌کارگیری اصول و قواعد اسـلامی و علمی معتبر در جهـت تولید ثروت حلال، پیشـرفت دانش‌بنیان، توانمندی اقتصادی، افزایش بهره‌وری و ترویج اشتغال مفید است.

٥. «عمل»

فعالیت‌هـای فـردی و اجتماعی، مـادی و معنـوی، در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسـی و اقتصادی است که با انگیزه الهی تحقق و با مجاهدت مؤمنانه ارتقا می‌یابد.

٥-١. امر به معروف و نهی از منکر

دعوت و امر به نیکی و بازداشتن از بدی به عنوان وظیفه همگانی در تمام عرصه‌ها و سطوح اجتماعی است.

۵-۲. مردم‌سالاری

حضور و مشارکت مردم در اداره جامعه با راهبری ولایت فقیه که بر مبنای مشروعیت الهی و مقبولیت مردمی استوار است.

۵-۳. انضباط اجتماعی

قانون‌مداری و رعایت نظام اخلاقی و حقوقی در تعاملات و مناسبات اجتماعی است.

۵-٤. کار و تلاش

پشتکار، سخت‌کوشی و فعالیت جهادی به منظور ایجاد ارزش افزوده برای اعتلا و ارتقای کارآمدی نظام اسلامی و رفاه عمومی است.

اصول

اصول زیر بر نقشــه مهندســی فرهنگی و تحقق و اجرای فرهنگ مطلوب، حاکم است:

۱. اصل دین‌مداری

مبانی، ارزش‌ها، اخلاق و احکام اسلام ناب محمدی(ﷺ) بر فرهنگ و فرایند طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی مهندسی و مدیریت فرهنگی کشور حاکم می‌باشد. این اصل بر سایر اصول این سند حاکم است.

۲. اصل فرهنگ‌محوری

مؤلفه‌های فرهنگ اســلامی باید بر همه شــئون و مناسبات جامعه در عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاســی، اقتصادی، مدیریتی، قضایی و امنیتی حاکم شود.

۳. اصل عدالت

اســتفاده همگان از فرصت‌ها، امکانــات و خدمات فرهنگی و انجام فعالیت‌های فرهنگی متناســب با اســتعدادها، نیازها و ظرفیت‌ها در همه عرصه‌ها و سطوح رعایت شود.

٤. اصل هدایت و راهبری

دولت اســلامی باید ضمن پرهیز از تصدی‌گــری غیر ضرور، نقش اساســی خود را در هدایــت و راهبری، نظارت و حمایــت از فعالیت‌های فرهنگی تقویت نماید.

۵. اصل تعاون و مشارکت مردمی

زمینه‌سازی و حمایت از مشارکت حداکثری مردم و نهادهای مردمی در فعالیت‌های فرهنگی باید فراهم شود.

٦. اصل آینده‌نگری و آینده‌نگاری

رصد، تبیین و ترسیم تحولات فرهنگی به منظور برنامه‌ریزی برای تحقق آینده مطلوب با الهام از جامعه مهدوی انجام می‌شود.

۷. اصل جامعیت

مهندسی فرهنگی، جامع‌نگر بوده و باید ناظر بر تمامی ابعاد، سطوح، لایه‌ها، رده‌ها، مراحل و ارکان فرهنگ ملی و فراملی باشد.

۸. اصل انسجام و هماهنگی

عناصر و فرایند مهندسی و مدیریت فرهنگی باید برخوردار از «نظم، جهت‌گیری، سازگاری و هم‌افزایی درونی و بیرونی» باشد.

۹. اصل تعامل مؤثر

ضمن تأکید بر هویت و استقلال فرهنگ اسلامی، تعامل و تبادل فرهنگی بین دستگاه‌های داخلی و خارجی باید تعالی‌بخش باشد.

۱۰. اصل تدریج

ارزش‌های مطلوب فرهنگی باید بر اساس اهداف مرحله‌ای و با توجه به اقتضائات و شرایط زمان و مکان در فرآیندی هدفمند تحقق یابد.

۱۱. اصل کارآمدی

نظام فرهنگی کشور باید توانمندی عینیت بخشیدن را به اهداف مطلوب فرهنگی داشته باشد.

۱۲. اصل خلاقیت و نوآوری

برای شکوفایی و تعالی فرهنگی، باید راه‌های نو و مؤثر ابداع و به‌کار گرفته شود.

۱۳. اصل تأمین منابع و هدایت سرمایه‌ها

تأمین سرمایه‌های مادی و انسانی مورد نیاز برای حوزه فرهنگ و گسیل هدفمند این سرمایه‌ها در سایر حوزه‌ها باید با رویکرد فرهنگی صورت گیرد.

۱۴. اصل اعتدال و عقلانیت

دوری از تحجر، جزم‌اندیشی و تعصب بی‌جا، شعارزدگی، سطحی‌گرایی و ظاهرگرایی، عوام‌زدگی و خرافه‌گرایی در فرهنگ، ضروری است.

فصل سوم:

چشم‌انداز فرهنگی

چشم‌انداز فرهنگی

بـا توکل بـه خداوند متعـال و اعتصام به قـرآن و عترت و در پرتو اسلام ناب محمدی(ﷺ) و با عزم و مجاهدت ملی در راستای برپایی تمدن نوین اسـلامی و زمینه‌سـازی ظهور و نیل به جامعه مهدوی(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف) در افق ۱۴۰۴؛

ایران کشوری است با هویت اسلامی، ایرانی و انقلابی و پویای طریق جامعه مهدوی(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)، پیشتاز در اخلاق و رفتار حسنه، دارای جایگاه نخسـت در عرصه‌های فرهنـگ و هنر، تعلیم و تربیت، علم و فناوری و اطلاعات، ارتباطات و رسانه در سطح منطقه* و جهـان اسـلام، الهام‌بخش امت اسـلامی و مسـتضعفان با تعامل فرهنگی مؤثر و سازنده در سطح جهانی و دست‌یافته به نظام فراگیر، کارآمد و منسجم فرهنگی هدایت‌گر تمامی شئون و نظامات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه.

فرهنگ جامعه ایران در افق این چشم‌انداز، چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت:

۱. برخوردار از هویت اسـلامی، ایرانـی و انقلابی و پویای طریق جامعـه مهـدوی(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)؛ متمسـک بـه قـرآن و عترت و ولایـت امام عصـر(عجل‌الله‌تعالی‌فرجه‌الشریف)، ایمان و عمل صالـح، متعهد به نظام جمهوری اسـلامی، ولایت فقیـه، آرمان‌های امام خمینـی(قدس‌سره) و رهنمودهای مقام معظم رهبری(دام‌ظله)، مبتنی بر عقلانیت اسلامی، مفتخر به ایرانی بودن، پاسدار میراث‌های ارزشـمند ایرانی- اسلامی و زبان و ادبیات فارسی، متکی بر

*. منظور از منطقه، آسـیای جنوب غربی (آسـیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشـورهای همسایه) است.

فرهنگ و تفکر بسیجی، برخوردار از روحیه مقاومت، ایثار، جهاد، شهادت، استکبارستیزی و حمایت از مستضعفان.

۲. پیشتاز در اخلاق و رفتار حسنه؛

۲-۱- فرهنگی؛ عامل به احکام و مناسک دینی، مأنوس با قرآن کریم، برخوردار از سبک زندگی اسلامی- ایرانی، عفت عمومی، امنیت اخلاقی و روانی، نمادها و آیین‌های اسلامی ـ ایرانی؛

۲-۲- اجتماعی؛ برخوردار از مودّت، اخوّت، تعاون، مشارکت، مسئولیت‌پذیری و سازگاری اجتماعی، نشاط و سرزندگی، صداقت، اعتماد، اطمینان و انسجام اجتماعی بالا، جمعیت متعادل و متوازن و بهره‌مند از انضباط، قانون‌گرایی و جامعه امن؛

۲-۳- سیاسی؛ برخوردار از وحدت و امنیت ملی، عدالت‌محوری، استقلال فرهنگی و آزادی مسئولانه، مشارکت و مسئولیت‌پذیری سیاسی؛

۲-٤- اقتصادی؛ دارای وجدان کاری، روحیه همکاری و کار جمعی، کارآفرین و رضایت‌مند مبتنی بر الگوی صحیح مصرف و اتقان در عمل.

۳. دارای جایگاه نخست در عرصه‌های؛

۳-۱- فرهنگ؛ بهره‌مند از معنویت دینی، کرامت انسانی و روحیه ایثار و شهادت، خانواده‌محور، امیدوار و آینده‌نگر، پرنشاط، خودباور، فعال و خطرپذیر، دارای روحیه حماسی و دفاعی، جمع‌گرا و ملتزم به نهادهای اجتماعی و حضور مسئولانه در جامعه؛

۳-۲- هنر؛ مبتنی بر حکمت اسلامی، تحکیم‌بخش ایمان و احیاگر فطرت بشر و عدالت، مردمی، مروج اخلاق و متعهد به ارزش‌های انقلاب اسلامی و گسترش‌بخش هنرهای سنتی ارزشمند؛

۳-۳- تعلیم و تربیت؛ مبتنی بر سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش؛

۳-٤- علم و فناوری؛ مبتنی بر فرهنگ اسلامی ـ ایرانی و نقشه جامع علمی کشور؛

۳-۵- اطلاعات، ارتباطات و رسانه؛ حضور تعیین‌کننده در فضای نوین سایبری، اطلاعات و ارتباطات مبتنی بر ارزش‌ها، شعائر اسلامی، گفتمان انقلاب اسلامی و اصل مسئولیت اجتماعی و بهره‌مند از نهادهای اصیل ارتباطی ـ تبلیغی بازآفرینی شده.

٤. الهام‌بخش امت اسلامی و مستضعفان با تعامل فرهنگی مؤثر و سازنده در سطح جهانی؛ مبتنی بر:

۴-۱- مردم‌سالاری دینی و الگوهای کارآمد پیشرفت، دعوت به وحدت و همگرایی اسلامی و حمایت از مستضعفان و ستمدیدگان؛

۴-۲- شوق‌آفرینی نسبت به اسلام ناب محمدی(ﷺ)، عدالت، صلح و امنیت جهانی، حقوق فطری و طبیعی انسان‌ها، رفاه عمومی، اخلاق و معنویت، خانواده و امید به فرجام نیک جهان.

۵. دست‌یافته به نظام فراگیر، کارآمد و منسجم فرهنگی هدایت‌گر تمامی شئون و نظامات اجتماعی، سیاسی و اقتصادی جامعه؛ مبتنی بر:

۵-۱- نظام فرهنگی کارآمد با تحول در اهداف، ساختارها، فرایندها، وظایف و مأموریت‌های نهادهای مردمی، عمومی و دولتی با رویکرد ایجاد انسجام، هم‌افزایی، ارتقاء کارآمدی و محوریت مشارکت مردمی و بهره‌مند از نهادهای اصیل دینی؛

۵-۲- بازمهندسی نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی با رویکرد فرهنگی و بر اساس مبانی، ارزش‌ها و اصول نقشه مهندسی فرهنگی کشور؛

۵-۳- توانمند در بازتولید قدرت نرم و مقابله مؤثر با جنگ نرم دشمن.

فصل چهارم:

اهداف کلان فرهنگی

اهداف کلان فرهنگی*

۱. فراگیر شدن اُنس و تمسک به قرآن کریم و حاکمیت قرآن، عترت و عقلانیت اسلامی بر تلاش‌های نظری و عملی و تعالی هویت ملی و تقویت ایمان و عمل صالح؛

۲. نهادینه شـدن ولایت‌مـداری و انتظار مصلـح، آرمان‌های حضرت امـام(قدس‌سره) و رهنمودهای مقام معظم رهبری(دام‌ظله) و فرهنگ انقلابی و بسیجی؛

۳. تعمیـق خودباوری ملی و پاسداشـت میراث‌های ارزشـمند ایرانی- اسلامی و توسعه و ترویج زبان و ادبیات فارسی؛

۴. تعمیق فرهنگ عمل به احکام و فروع دین و نهادینه شـدن شعائر، نمادهـا و آیین‌هـا به ویژه نماز، امر به معـروف و نهی از منکر و عفت عمومی و حجاب؛

۵. برخورداری از نهاد مستحکم و انسان‌ساز خانواده، نرخ باروری و رشد جمعیت متناسب و سبک زندگی اسلامی- ایرانی؛

۶. نهادینه شـدن روحیه همگرایی، کار جمعی و تعاون اجتماعی مبتنی بر نیکی و تقوا، ارتقاء الفت، اخوت اسلامی و اعتماد اجتماعی، امیدواری، نشـاط، صداقـت، نظم و انضبـاط و قانون‌پذیری و امنیـت عمومی و اجتماعی؛

۷. نهادینه شـدن فرهنگ عقلانیت، معنویت، عدالت و شایسته‌محوری در نظام‌های قانون‌گذاری، اجرایی و قضایی؛

*. کمیت‌های مطلوب فرهنگی به عنوان اهداف کمّی نقشه مهندسی فرهنگی به تصویب ستاد راهبری اجرای نقشه مهندسی فرهنگی می‌رسد.
*. شاخص‌های تفصیلی فرهنگی برای ارزیابی تحولات فرهنگی جامعه و میزان پیشرفت نقشه مهندسی فرهنگی در قالب پیوست نقشه می‌آید.

۸. برخورداری از اخلاق و فرهنگ اسلامی کار، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری، تولید ثروت حلال و الگوی صحیح مصرف؛

۹. دست‌یابی به هنر متعهد به ارزش‌های اسلامی، انقلابی، معرفت‌افزا، بصیرت‌بخش و استکبارستیز؛

۱۰. برخـوردار از نظـام تعلیم و تربیت کارآمد و متعالی و دسـتیابی به جایگاه نخست علم و فناوری در منطقه و جهان اسلام؛

۱۱. دست‌یابی به جایگاه برتر در تولید و تأمین نرم‌افزاری و سخت‌افزاری نظام اطلاعات، ارتباطات و رسانه‌ای کارآمد و مشارکت مؤثر در مدیریت جریان منطقه‌ای و جهانی اطلاعات، ارتباطات و رسانه؛

۱۲. دست‌یابی به تصویر روشن و الهام‌بخش از فرهنگ اسلامی، ایرانی و انقلابی و توانمند در ارائه الگوی پیشرفت و وحدت امت اسلامی؛

۱۳. بازآفرینـی و اسـتقرار نظام‌هـای فرهنگی، اجتماعی، سیاسـی و اقتصادی مهندسی‌شده بر مبنای اصول و ارزش‌های فرهنگ اسلامی و ارتقاء قدرت نرم و توان مقابله مؤثر با جنگ نرم دشـمن در عرصه‌های مختلف.

فصل پنجم:

اولویت‌های فرهنگی

اولویت‌های فرهنگی

اولویت‌های فرهنگی شامل موضوعات، مسائل و چالش‌های اساسی است که ناظر به ارزش‌ها، الگوهای رفتاری، محصولات و نمادهای فرهنگی کشور در سطوح فرهنگ ملی (اسلامی- ایرانی)، عمومی و حرفه‌ای می‌باشند. اولویت‌ها معیار و مبنای تخصیص منابع و امکانات کشور برای تحقق اهداف و چشم‌انداز فرهنگی کشور محسوب می‌شوند.

۱- هویت اسلامی، ایرانی و انقلابی؛ انتظار منجی، قرآن و عترت، نماز و مسجد، ولایت فقیه، فرهنگ بسیجی، ایثار و جهاد و شهادت، زبان، ادبیات و خط فارسی.

۲- نهاد خانواده و جمعیت؛ الگوسازی خانواده اسلامی-ایرانی، تسهیل ازدواج، تحکیم خانواده و کاهش طلاق، جمعیت مطلوب (کیفی و کمی).

۳- سبک زندگی اسلامی- ایرانی؛ معماری و شهرسازی اسلامی- ایرانی، عفاف، پوشش و آرایش بر اساس فرهنگ اسلامی- ایرانی، صله رحم و الگوهای تعاملات اجتماعی، خانوادگی و فردی با اولویت کودکان، نوجوانان و زنان.

٤- اخلاق و فرهنگ عمومی جامعه:

فرهنگی؛ صداقت، راستگویی و درستکاری، تعاون و کارجمعی.

اجتماعی؛ اعتماد اجتماعی، امر به معروف و نهی از منکر، شایسته‌سالاری، انضباط اجتماعی، قانون‌گرایی و رعایت حقوق دیگران، فرهنگ حفظ محیط زیست.

اقتصادی؛ فرهنگ پیشرفت، اخلاق و فرهنگ کار و کارآفرینی، وجدان کار و اتقان در عمل، فرهنگ مصرف صحیح و پرهیز از اسراف، تجمل‌گرایی و اشرافی‌گری و رعایت حلال و حرام بویژه رباخواری.

سیاسی؛ وحدت، امنیت و اقتدار ملی حول ولایت فقیه، سلامت اداری، مردم‌سالاری دینی، مشارکت عمومی و عدالت اجتماعی، استقلال‌خواهی و آزادی مشروع و قانونمند.

۵- هنر؛ ساماندهی سینما، تئاتر، موسیقی و هنرهای سنتی و محصولات چندرسانه‌ای و تربیت هنرمندان متعهد.

٦- قدرت نرم ؛ بسیج و هم‌افزایی نیروها، تقویت سرمایه‌ها و قدرت نرم.

۷- اطلاعات، ارتباطات و رسانه؛ تقویت محتوا، مصونیت‌بخشی و توسعه زیرساخت‌ها، نظام‌های جامع اطلاعاتی، ارتباطاتی و رسانه‌ای کشور.

۸- تعامل منطقه‌ای و جهانی؛ گفتمان‌سازی برای تمدن نوین اسلامی و بیداری اسلامی، حمایت از مستضعفین و مقابله با نظام سلطه جهانی.

۹- نظام فرهنگی فراگیر و کارآمد؛ ساماندهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی، استقرار نظام جامع راهبری و مدیریت فرهنگی کشور، مهندسی نظام‌های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و ... کشور با رویکرد فرهنگی و تربیت نیروی انسانی کارآمد بخش فرهنگی.

۱۰- محصولات و صنایع فرهنگی؛ توسعه صنایع و محصولات فرهنگی، هنری و چندرسانه‌ای.

فصل ششم:

راهبردها و اقدامات

راهبردهای کلان فرهنگی

۱. نهادینه‌سازی فرهنگ تمسک به قرآن و عترت (امام عصر (عجل‌الله‌تعالی‌فرجه)) و تبیین، ترویج، تقویت و ساماندهی شعائر الهی، نمادها و آیین‌های اسلامی ـ ایرانی؛

۲. بازآفرینی نظام فکری، ساختارهای رسمی و غیررسمی و میراث تمدنی جامعه مبتنی بر جهان‌بینی و تعالیم اسلام ناب محمدی(صلی‌الله‌علیه‌وآله)؛

۳. تبیین، تشکیل، تحکیم، تعالی و ایمن‌سازی خانواده؛

۴. جلوگیری از کاهش نرخ باروری کل و ارتقای آن متناسب با آموزه‌های اسلامی، اقتضائات راهبردی کشور، مطالعات جمعیت‌شناختی و آمایش و پایش مستمر جمعیتی؛

۵. طراحی و نهادینه‌سازی آداب و سبک زندگی اسلامی - ایرانی در زمینه‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی مبتنی بر تقوای الهی و با الهام از سیره معصومین(علیهم‌السلام)؛

۶. انسجام‌بخشی و تقویت مشارکت فراگیر و نظام‌مند نهاد خانواده، نظام تعلیم و تربیت، سازمان‌های اجتماعی و اداری و سایر نهادهای مرتبط در گسترش نظم و انضباط، قانون‌گرایی و احساس امنیت عمومی و ظرفیت‌سازی و فرهنگ‌سازی برای رفع موانع فرهنگی، ساختاری و رفتاری؛

۷. تبیین، نهادینه‌سازی و ارتقاء اخلاق و رفتار و نظام حقوقی اسلام در حوزه‌های اجتماعی و سیاسی؛

۸. طراحی و استقرار الگوی اسلامی اخلاق و فرهنگ کار و رفتار اقتصادی دولت و مردم در عرصه تولید، توزیع و مصرف؛

۹. تبیین، ترویج و نهادینه‌سازی هنر متعهد، تعالی‌بخش، شوق‌آفرین و استکبارستیز و تعمیق درک زیباشناسانه عمومی و بهره‌گیری از ظرفیت

هنر در تحکیم فرهنگ اسلامی- ایرانی و گفتمان انقلاب اسلامی مبتنی بر بیانات امام خمینی(قدس سره) و مقام معظم رهبری(دام ظله)؛

۱۰. طراحی و استقرار نظام جامع و کارآمد اطلاعات، ارتباطات و رسانه‌ای مبتنی بر آموزه‌های دینی، انقلابی و ارزش‌های اخلاقی، مقتضیات راهبردی کشور و سیاست‌های کلی نظام؛

۱۱. گسترش تأثیرگذاری و ارزش‌آفرینی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر معرفی دستاوردها و الگوهای موفق در سطح جهانی برای جهانی شدن گفتمان اسلام ناب محمدی(صلی الله علیه و آله) در موضوعات و مسائل بشری و جهانی؛

۱۲. بازنگری و اصلاح اهداف و کارکردهای فرهنگی نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی کشور؛

۱۳. ساماندهی جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی، راهبری فعال جنگ نرم و ارتقاء مؤلفه‌های قدرت نرم نظام اسلامی.

راهبرد کلان ۱

¾ Î Ý ÷wùv$ ¡ ¾¤Ý ÿ ûj¾é Ăz ì LÆú£ ð þă¾å ē ¿wÅĂþĉ¹wAý
lĚĂąv ¾¢vÞLÉ Ěă°ýwùwLÅ ÿ ¢ ĉĀêɛ l ª ĉÿ¾£ l ü ĊĊ{£ ÿ ##ﷺ$
Ěýv¾ĉv L ĚùĒÅv ēwăüĈĉj ÿ wă¹wúý

راهبـردهای ملـی

۱. تحقق بخشیدن به منشور توسعه فرهنگ قرآنی؛

۲. نهادینـه کردن سـیره اهل بیـت (علیهم‌السلام) در کلیه شـئون اجتماعی، خانوادگی و فردی؛

۳. تبیین و نهادینه‌سازی «نیاز به نماز» در همه ابعاد و مراحل زندگی و تأمین شرایط و الزامات اقامه نماز؛

۴. ایجاد انگیزه، توانمندی و زمینه تحقق امر به معروف و نهی از منکر؛

۵. تبیین و ترویج فلسـفه وجودی شـعائر، نمادها و آیین‌های اسلامی، ایرانی و انقلابی مبتنی بر اسـلام ناب محمدی(صلی‌الله‌علیه‌وآله) و عترت و مقابله با تحریف آن؛

۶. احیاء، بازتولید و ارتقاء کارکردهای شعائر، نمادها و آیین‌های اسلامی، ایرانی و انقلابی و زمینه‌سـازی برای ظهور و بروز آنها در کلیه شـئون زندگی فردی، خانوادگی، نهادی و اجتماعی؛

۷. مقابله فرهنگی با آیین‌ها و نمادهای واپس‌گرایانه، خرافی، انحرافی و بیگانه و پیرایش آیین‌های ملی در چارچوب آموزه‌های اسلامی؛

۸. تبیین آداب، لطائف و اسرار احکام الهی و اجتناب از بسنده کردن به ظاهر مناسک.

اقدامات ملـی

۱. اجرای کامل منشور توسعه فرهنگ قرآنی و به روزرسانی آن(۱)

۲. تهیه و اجرای طرح ملی حمایت از توسعه و نهادینه‌سازی سیره اهل

بیـت(علیهم‌السلام)، فرهنگ انتظار و حکومت جهانـی در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسـی و اقتصـادی و اختصاص جایـزه بین‌المللی در این زمینه(۲)

۳. طراحی و توسـعه برنامه‌های پژوهشی، فرصت مطالعاتی و آموزشی مشـترک میان حوزه و دانشـگاه و ایجاد مراکز پژوهشـی و آموزشـی مشترک در زمینه سیره نظری و عملی اهل بیت (علیهم السلام) (۲)

۴. برنامه‌ریزی برای زمینه‌سازی و نهادینه کردن اُنس با نماز جماعت و مسجد و احیای کارکردهای فرهنگی- اجتماعی آن متناسب با نیازهای زمان و مخاطبان(۳)

۵. تدویـن و اجرای برنامه ملی توسـعه اقامه نماز جماعت در مسـاجد و نمازخانه‌ها و بهره‌گیری هم‌افزا از ظرفیت‌های آموزشـی، پژوهشـی، تبلیغی، رسـانه‌ای و هنری در جهت تبیین و ترویج احکام، اسرار و آثار فـردی و اجتماعی نماز بر طهـارت ظاهری و باطنی و آرامش روحی و روانی برای همه اقشار جامعه(۳و۸)

۶. سـاماندهی و تقویت نظام پاسـخ‌گویی به شـبهات دینی و مسائل مستحدثه برای سطوح مختلف (۴)

۷. تدویـن، تصویـب و اجرای قانون امـر به معروف و نهـی از منکر، ساماندهی نهادها و دستگاه‌های مسئول و ارتقاء ظرفیت‌های نهادی و دانش و مهارت‌های فردی مربوط(۴)

۸. برنامه‌ریزی برای مشـارکت نظام‌مند مـردم و نهادهای مردمی در چارچـوب قوانین و مقررات برای اجرایی کـردن امر به معروف و نهی از منکر و طراحی و اسـتقرار نظام جامع انگیزشـی و تشویقی مربوط و حمایت قانونی و رفع موانع(۴)

۹. برنامه‌ریزی برای هماهنگی و هم‌افزایی بخش‌های مردمی، اجرایی، اطلاعاتی و قضایی در مقابله با منکرات سازمان‌یافته در سطح جامعه(۴)

۱۰. ترویج و معرفی صحیح امر به معروف و نهی از منکر و ایجاد و تقویت زمینه‌ها و ساز و کارهای عمومیت‌بخشی آن در عرصه‌های مختلف با بهره‌گیری از ظرفیت‌های آموزشی و پژوهشی، هنر و ادبیات توسط دستگاه‌های ذیربط(۴)

۱۱. ترویج پذیرش عقلانی اصول دین بویژه معادباوری و روشنگری در زمینه حکمت احکام و تبیین روح تعبد در عمل به آن متناسب با مخاطبان(۴و۸)

۱۲. تبیین عقلانی و آموزش شعائر و آیین‌های اسلامی- ایرانی با تاکید بر فلسفه وجودی آنها و غنابخشی فکری و محتوایی مجالس و مراسم سوگواری عاشورا و شعائر حسینی متناسب با روح حماسی عاشورا (۵)

۱۳. ساماندهی و توانمندسازی، پشتیبانی و تغذیه فکری هیأت‌های مذهبی، مبلغان و سخنرانان مذهبی، مداحان، مدیحه سرایان و نهادهای متصدی امر عزاداری در برگزاری عزاداری‌ها، اعیاد و مناسبت‌های مذهبی(۵)

۱۴. ساماندهی و حمایت هدفمند و هم‌افزا از ظرفیت‌های آموزشی، پژوهشی، تبلیغی، رسانه‌ای و هنری جهت احیا، بازتولید و ارتقاء کارکردهای شعائر، نمادها و آئین‌های اسلامی، ایرانی و انقلابی (۵)

۱۵. ساماندهی، بازنگری و غنی‌سازی و روزآمدسازی محتوایی برنامه‌ها و فعالیت‌های مناسبت‌های اسلامی، انقلابی و ملی برای اعتلای فرهنگ و اخلاق عمومی جامعه با تأکید بر دستگاه‌های اجرایی، نهادهای عمومی و بخش خصوصی(۵و۶)

۱۶. برنامه‌ریـزی بـرای بهره‌گیـری از فرصت‌های معنـوی و تربیتی مناسبت‌های ویژه همچون عاشورا، لیالی قدر، اعتکاف، عرفه، عید غدیر، نیمه شعبان، و سایر مناسبت‌ها و جشن‌های میلاد ائمه اطهار (علیهم‌السلام)(۶)

۱۷. تهیه و اجرای طرح جامع ارتقاء هدفمند آگاهی‌های عمومی در زمینه انحرافـات و خرافات مربوط به آیین‌های واپس‌گرایانه، انحرافی و ضاله و مواجهه مناسب با ذکر اکاذیب و نسبت مطالب خلاف واقع به ساحت قرآن کریم، پیامبر اعظم(صلی‌الله‌علیه‌وآله)، اهل بیت(علیهم‌السلام) و بزرگان دین(۷)

راهبرد کلان ۲

ÿ ĚúÅ½¾Ćá ÿ ĚúÅ½ ēwă½w¤ · wLÅ I ē¾îå ÷wÚý Ěþĉ¾åj ¿wz ÷ĒLÅv øĈ̃wÞ£ ÿ Ěþ̂zûwA« ¾z Ěþ¤{ù ĂÞùw« Ěý°úE ¥v¾LĊù #ﷺ$ē °ú´ù xwý

راهبـردهای ملـی

۱. تقویــت جریان پژوهش و تولید علم بویژه علوم انســانی و اجتماعی مبتنی بر جهان‌بینی اسلامی؛

۲. حاکم نمودن منطق راهبری و مدیریت اسلامی بر نظام تصمیم‌گیری کشور؛

۳. تبیین و ترویج عالمانه فرهنگ مهدویت و انتظار؛

۴. تبیین و ترویج اندیشه‌ها و آرمان‌های امام خمینی(قدس‌سره) و مقام معظم رهبری(دام‌ظله) در مدیریت امور و راهبری فرهنگی جامعه؛

۵. تبیین و ترویج مبانی نظری انقلاب اســلامی، اندیشه مهدویت، ولایت فقیــه، جمهوری اســلامی و مردم‌ســالاری دینی و تقویــت امید و روحیه خودباوری ملی؛

۶. اعتلای فرهنگ مقاومت، ایثار و شهادت؛

۷. حفاظــت، احیا و معرفــی روزآمد آثار و ارزش‌هــای فرهنگ انقلاب اسلامی و دفاع مقدس؛

۸. تبیین عالمانه تفکیک‌ناپذیری و هم‌افزایی هویت اســلامی، ایرانی و انقلابی به عنوان هویت ملی؛

۹. ارتقاء جایگاه و گســترش زبان و ادبیات فارسی با توجه به زبان‌های محلی و قومی؛

۱۰. بازشناسی، حفظ و ترویج مواریث تمدنی و سنن ملی و قومی و تقویت تعامل فرهنگ‌های قومی با محوریت فرهنگ اسلامی– ایرانی و حفظ وحدت ملی.

اقدامات ملی

۱. حمایت و پشتیبانی همه‌جانبه از تحول و ارتقای علوم انسانی* (۱)

۲. تقویت فضای تضارب آراء و هم‌اندیشی آزاد بویژه تعامل فکری نخبگان و اندیشه‌ورزان حوزه و دانشگاه با تأکید بر حمایت از کرسی‌های آزاداندیشی و نظریه‌پردازی(۱)

۳. استمرار اصلاح، تقویت و تکمیل تحول در اهداف، کارکردها و ساختارها درسطوح مختلف تصمیم‌گیری بویژه نظام اداری و ارتقای سلامت آن در راستای تحقق سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری(دام‌ظله)(۲)

۴. ترویج فرهنگ علم‌گرایی و خردباوری در تمام سطوح فرهنگی و مدیریتی(۲)

۵. تدوین، ترویج و اجرای سند توسعه فرهنگ مهدویت و انتظار(۳)

۶. گفتمان‌سازی، ترویج و عملیاتی کردن اندیشه‌های امام خمینی(قدس‌سره) و مقام معظم رهبری(دام‌ظله) در عرصه‌ها و سطوح مختلف مدیریت امور و راهبری فرهنگی جامعه(۴و۵)

۷. تدوین و تبیین نظریه ملی فرهنگ مبتنی بر بنیان‌های معرفتی اسلامی(۵)

۸. معرفی و الگوسازی زندگی و سیره شهداء و ایثارگران انقلاب اسلامی، جهاد و دفاع مقدس به عنوان الگوهای عملی جوانان(۶)

۹. نمادسازی و بازنمایی فرهنگ مقاومت، ایثار و شهادت در محصولات فرهنگی، معماری و شهرسازی و ... متناسب با اقشار و مخاطبان(۶)

*. اقدامات ملی ناظر بر تقویت جریان تولید علوم انسانی و اجتماعی مبتنی بر جهان‌بینی اسلامی در نقشه جامع علمی کشور و سند تحول و ارتقاء علوم انسانی، پیش‌بینی شده است.

۱۰. ترویج و الگوسازی مراتب گذشت و ایثار در زندگی روزمره فردی، خانوادگی و اجتماعی(۶)

۱۱. تدوین و اجرای سند ملی فرهنگ دفاع و مقاومت، ایثار و جهاد و شهادت (۶و۷)

۱۲. تدوین دائرهٔ المعارف جامع فرهنگ مقاومت و دفاع مقدس و حمایت از تولید و ترویج ادبیات و هنر در این زمینه (۶و۷)

۱۳. حمایت از ایجاد و گسترش نهادها و تشکل‌های علمی و فرهنگی عمومی و مردم نهاد به منظور تبیین، احیا و معرفی روزآمد آثار و بازتولید ارزش‌های فرهنگ انقلاب اسلامی و دفاع مقدس(۷)

۱۴. برنامه‌ریزی برای تکریم شهدا، ایثارگران و خانواده‌های آنها(۷)

۱۵. حمایت از نظریه‌پردازی، تبیین و ترویج یکپارچگی هویت اسلامی- ایرانی و انقلابی و پاسخگویی موثر به چالش‌های مربوط با بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های رسانه‌های دیداری و شنیداری و ارتباط جمعی(۸)

۱۶. ایجاد زمینه، انگیزه و حمایت همه‌جانبه از تولید متون و آثار در حوزه‌های مختلف به زبان فارسی(۹)

۱۷. حمایت از فعالیت‌های فرهنگی، میراث فرهنگی و تولیدات هنری و ادبی اقوام ایرانی حول ارزش‌های اسلامی- ایرانی بویژه در مناطق مرزی مبتنی بر آمایش فرهنگی و سرزمینی (۱۰)

۱۸. معرفی دستاوردها و پیشرفت‌های کشور بویژه در عرصه‌های علمی و فرهنگی، آثار، فعالیت‌ها و نوآوری‌های دانشمندان گذشته و معاصر ایران و بزرگداشت آنها به شیوه‌های مختلف برای همه اقشار و اقوام (۱۰)

۱۹. تدوین فرهنگ و تاریخ اقوام ایرانی با تأکید بر وحدت ملی و شخصیت‌های فرهنگی و دینی در حوزه تمدن اسلامی- ایرانی(۱۰)

راهبرد کلان ۳

ā¹vÃ؈ · ē ¿₩Å ü úĉv ÿ Ĕ℠₱£ lØĈî ´ £ l ô Ĉî Ê£ l ü Ĉ℃£

راهبـردهای ملـی

۱. تبیین هویت قدسی نظام خانواده و نقش آن در کمال‌آفرینی؛

۲. تسـهیل ازدواج آگاهانه، سـاده، بهنگام و پایدار مبتنی بر ارزش‌ها و آموزه‌های اسلامی و سنت‌های ملی؛

۳. تحکیم خانواده از طریق:

۳-۱- تقویت کارکردهای خانواده؛

۳-۲- نهادینه‌سـازی نقش‌های حیاتـی و تکالیف و حقوق متقابل اعضای خانواده؛

۳-۳- ارتقای مهارت‌های زندگی؛

۳-۴- طراحـی و پیاده‌سـازی الگـوی خانـواده و سـبک زندگی اسـلامی- ایرانی بر اساس آگاهی و علم، مبانی و ارزش‌ها، اخلاق، احکام و آموزه‌های اسلامی؛

۳-۵- ارتقای نقش همسـری و مادری متناسب با حضور اجتماعی هماهنگ با شأن و منزلت زنان؛

۳-۶- تقویت نقش همسری و پدری مردان به عنوان راهبر خانواده؛

۳-۷- گسـترش و تعمیـق مودت، محبت و رحمـت بین اعضای خانواده؛

۳-۸- حمایت از سـالمندان و تأمین و ارتقای بهداشـت جسمی و روانی و کیفیت زندگی سالمندان در خانواده و جامعه؛

۳-۹- تعلیم، تکریم و تأمین سـلامت جسـمی و روحی، امنیت و حقوق همه‌جانبه کودکان و نوجوانان.

۴. التزام و اهتمام به حفظ و تعالی جایگاه خانواده در کلیه سیاستگذاری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و قانونگذاری‌ها و در تمامی نظام‌های آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، حقوقی، اقتصادی و سیاسی؛

۵. ارتقاء امنیت و سلامت خانواده، پیشگیری، مقابله و درمان آسیب‌ها و چالش‌های خانوادگی و اجتماعی مبتنی بر نگرش دینی و ملی؛

۶. بازطراحی و تبیین منشور زن مسلمان و نهادینه‌سازی الگوی آن در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی در عرصه‌های مختلف جامعه.

اقدامات ملی

۱. برنامه‌ریزی برای تبیین و تقویت جایگاه و نقش دین و خانواده در تکامل اجتماعی و کمال انسان(۱)

۲. مفهوم‌سازی، نظریه‌پردازی، گفتمان‌سازی و الگوسازی برای تبیین حکمت الهی زوجیت و تعریف دینی از نهاد خانواده و قداست، کرامت و تعالی آن (۱، ۳-۱و۴)

۳. فرهنگ‌سازی و برنامه‌ریزی آموزشی، تبلیغی و رسانه‌ای در خصوص معرفی موهبت الهی آرامش حاصل از ازدواج و تبیین هویت ارزشمند و بی‌بدیل بودن نهاد خانواده در ارتقاء کمالات انسانی و نهادینه‌سازی ارزش‌های اخلاقی و معنوی با تأکید بر اصلاح نگرش‌ها و الگوهای رفتاری (۱و۳-۱)

۴. تدوین و اجرای «منشور جامع خانواده اسلامی»، « الگوی خانواده اسلامی ـ ایرانی»، «نظام جامع حقوقی و اخلاقی خانواده» و «نظام جامع سلامت خانواده» مبتنی بر ارزش‌ها و آموزه‌های اسلامی (۱، ۲، ۳، ۴و۵)

۵. معرفـی و ترویج معیارها و شـیوه‌های انتخاب همسـر بر اسـاس آموزه‌هـای دینی و نقد ملاک‌ها و روش‌هـای ناهنجار در این زمینه با بهره‌مندی از همه ظرفیت‌های موجود بویژه مشـاوره خانوادگی و افراد امین(۲)

۶. تسهیل امر شناسایی و همسرگزینی با بهره‌گیری از روش‌های اصیل خانوادگی سنتی و مشورت‌های افراد حقیقی و حقوقی ذیصلاح(۲)

۷. تسـهیل ازدواج از طریق نهادها و ساختارهای ذیربط، تأمین مسکن مناسب ویژه زوج‌های جوان، صندوق‌های حمایتی، انواع بیمه‌ها،کمک هزینه‌ها، وام‌های مورد نیاز (ازدواج، جهیزیه، مسـکن، اشتغال و ...) و تسهیلات رفاهی ازدواج(۲)

۸. تقویت و ترویج ازدواج شـرعی‌قانونی با توجه به حکمت تشـریع و متناسب با شرایط و مقتضیات زمان و تعیین الزامات ایفای مسئولیت‌های زوجین و ضوابط حمایتی از زوجین و کودکان در اختلال‌ها و آسیب‌های وارده(۲)

۹. ساماندهی، حمایت و هدایت خیرین امر ازدواج برای تأمین امکانات ضروری ازدواج و ترویج ازدواج‌های ساده، آگاهانه و پایدار(۲)

۱۰.اعمـال و تقویت رویکرد خانواده‌محوری در برنامه‌ها و شـبکه‌ها و عنداللزوم راه‌اندازی شبکه‌های تخصصی و موضوعی با محور خانواده(۲، ۳، ۴و۵)

۱۱.تدوین منشور مشاوره خانواده و توسعه کمّی، ارتقاء کیفی و اصلاح، سـامان‌دهی و نظارت و پایش مراکز مشاوره ازدواج و خانواده و خدمات اجتماعی مبتنی بر مبانی، روش‌ها و فنون اسلامی مشاوره (۲، ۳، ۴و۵)

۱۲. حمایت هدفمند مادی و معنوی از ایجاد و فعالیت تشکل‌های مردم‌نهاد مروج ازدواج و تشکیل خانواده در سطح ملی و بین‌المللی(۱، ۲، ۳، ۴و۵)

۱۳. تدوین و اجرای قوانین و برنامه‌های مشوق دانشجویان و سربازان به ازدواج همچون افزایش مستمری، تخصیص امکانات خوابگاهی، رفاهی، تحصیلی و اشتغال منعطف و محل خدمت و تحصیل متناسب با شرایط زوجین(۲و۴)

۱۴. برنامه‌ریزی برای تحقق ازدواج بهنگام متناسب با شرایط و مقتضیات فرهنگی و بومی (۲ و ۵)

۱۵. تدوین و اجرای برنامه جامع و فراگیر آموزش و مهارت‌آموزی خانواده (۲، ۳-۳، ۳-۵، ۳-۶ و ۳-۷)

۱۶. تبیین و ترویج الگوی خانواده تراز جمهوری اسلامی ایران و گفتمان‌سازی و معرفی جمهوری اسلامی ایران به عنوان قطب خانواده‌محوری(۲، ۳و۴)

۱۷. تعامل با نهادهای بین المللی مرتبط با کودکان جهت بازنگری و تأثیرگذاری در قوانین و مقررات بین‌المللی مربوطه(۳-۹)

۱۸. ساماندهی، توسعه، عمق‌بخشی و حمایت از تولید و عرضه محصولات فرهنگی، هنری، تبلیغی و آموزشی خانواده مبتنی بر ارزش‌ها و آموزه‌های اسلامی و مرتبط با اهداف این مصوبه (۲، ۳، ۴ و ۵)

۱۹. ایجاد نهضت خانواده‌گرا و موجد مودت در خانواده (۲، ۳ و ۴)

۲۰. بهره‌گیری از تعامل سازنده خانواده، مدرسه و مسجد در تحکیم خانواده (۳-۱، ۳-۴ و۵)

۲۱.برنامه‌ریزی بهینه برای ایفای نقش‌های عاطفی و حمایتی اعضای خانواده با تأکید بر گسترش صله رحم، گذشت و ایثار و معنویت، ارزش‌های اخلاقی و شادابی و نشاط اعضای خانواده(۳-۷)

۲۲.ارتقای آگاهی‌ها و اصلاح باورها، نگرش‌ها و رفتارها و افزایش مهارت‌ها در زمینه حقوق و تکالیف و روابط متقابل بر اساس احکام، ارزش‌ها و آداب و سنن اسلامی (۳-۱، ۳-۳ و ۳-۵)

۲۳.توسعه و ترویج الگوهای متنوع و منعطف مشارکت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی زنان و بازنگری سیاست‌ها، قوانین، برنامه‌ها و الگوهای اشتغال زنان با تأکید بر تأمین نیازهای جامعه و متناسب‌سازی آنها با نقش‌های اساسی مادری، همسری و خانوادگی و صیانت از منزلت و کرامت زن در چارچوب فرهنگ اسلامی- ایرانی(۳-۳و۴)

۲۴.زمینه‌سازی تامین حقوق مادی و معنوی اعضای‌خانواده همچون حُسن معاشرت، مهریه، نفقه، اجرت المثل با رعایت اخلاق اسلامی و با توجه به ارزش‌های اسلامی(۲، ۳، ۴و۵)

۲۵.معرفی زندگی پیامبر(ﷺ) و اهل بیت(علیهم‌السلام) ایشان و اسوه‌های قرآنی خانواده و تبیین نقش موثر ایشان در قوام و تکامل دین و جامعه در سطح ملی و بین‌المللی(۳-۱،۳-۴، ۳-۷و۵)

۲۶.بازنمایی و تقویت نقش مسئولانه و مؤثر پدر در تربیت فرزندان با حفظ کرامت و حقوق آنان و هدایت و خیرخواهی نسبت به اعضای خانواده و تأکید بر رعایت نقش‌های پدری، همسری و خانوادگی مرد(۳-۱،۳-۳ ، ۳-۴و۳-۶)

۲۷.تعیین شاخص‌های دقیق و عینی برای مفاهیم حقوقی خانواده و شناسایی خلاءهای قانونی، بازنگری و اصلاح قوانین و مقررات مرتبط با خانواده، تدوین آیین‌دادرسی ویژه و تضمین اجرای احکام و قوانین(۳-

۱،۳-۲،۴و۵)

۲۸.برنامه‌ریزی برای توسعه و ارتقای فرهنگی جامعه و اعضای خانواده در خصوص حفظ کرامت، عزت و جایگاه سالمندان با محوریت خانواده و با مشـارکت نهادها و دستگاه‌های آموزشی، رسـانه‌ای و فرهنگی و تبلیغی دولتی و مردمی، خیرین، نهادهای دینی و شوراهای محلی(۳-۸)

۲۹.طراحی و اجرای نظام مشـاوره سـالمندی و ایجاد نظام خدمات و حمایت‌های خانواده‌محور سالمندی(۳-۸)

۳۰.طراحی شـبکه‌های اجتماعی و سازوکارهای اسـتفاده از تجربیات سـالمندان و برنامه‌ریزی برای حضور و مشـارکت آنان در برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی، تفریحی و محلی (۳-۸)

۳۱.ارائه مشـوق‌هایی همچون معافیت‌های مالیاتی و مرخصی‌ها برای خانواده‌هایی که نگهداری سالمندان و تأمین هزینه‌های آنان را بر عهده می‌گیرند(۳-۸)

۳۲.آموزش بهداشت و شیوه زندگی سالم به سالمندان و افزایش آگاهی خانواده‌ها در خصوص تغییرات ناشـی از سـالمندی و گسـترش طب سالمندی و تربیت و ساماندهی مراقبین خانگی سالمندان(۳-۸)

۳۳.پیش‌بینـی فضاهای اقامتی و طراحی فضاهای شـهری و معماری مسکن متناسب با سالمندان (۳-۸)

۳۴.تدوین سـند ملـی کودک و نوجـوان مبتنی بر آموزه‌هـا و معارف اسلامی با تأکید بر:

۳۴-۱- ارتقاء نظام تعلیم و تربیت رسـمی و غیررسـمی کودکان به منظور تربیت نسـلی سـالم، صالح، مومن، خودشکوفا و انقلابی و متناسـب با نیازها ، ویژگی‌هـا و خصائص فردی کودک و تأمین مصالح عالی وی؛(۳-۹)

۳۴-۲- بازنگری و بازتولید برنامه‌ها و محتواهای علمی- آموزشی و روش‌های تربیتی برای درونی‌سازی و تعمیق تربیت اسلامی کودک؛(۳-۹)

۳۴-۳- ضرورت پیش‌بینی تضمین‌های لازم ناظر بر حقوق کودکان؛(۳-۹)

۳۴-۴- توسعه فضاهای فرهنگی و اجتماعی خاص کودکان و بهره‌برداری از توان تاثیرگذاران در مورد کودکان؛(۳-۹)

۳۴-۵- تأمین عدالت آموزشی و توجه به مقتضیات سنی کودکان در آموزش؛(۳-۹)

۳۴-۶- شناخت همه جانبه چالش‌ها و آسیب‌های فرهنگی، اجتماعی، حقوقی، تربیتی و آموزشی کودکان و تحلیل مستمر آن. (۳-۹)

۳۵. استانداردسازی فضاهای بازی، ورزش و تفریح و آموزش کودکان از نظر بهداشتی- محیطی و احیای بازی‌های سنتی و بومی مناسب و ترویج آن و پرهیز از تهیه و ساخت و ورود اسباب‌بازی‌های مغایر با هدف تربیت دینی کودکان(۳-۹)

۳۶. توسعه مطالعات و پژوهش‌های کاربردی و توسعه‌ای در مراکز علمی و پژوهشی و تقویت مشارکت کمّی و کیفی نهادها و تشکل‌های دولتی و غیر دولتی کودکان برای بهبود شرایط کودکان در کشور (۳-۹)

۳۷. توسعه شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی ویژه کودک و ارائه محتواهای آموزشی و تربیتی برای کودکان، والدین و مربیان آنها(۳-۹)

۳۸. ایجاد احساس مسئولیت و حساسیت نسبت به مساله کودک آزاری و گزارش آن توسط مردم و به ویژه مطلعین محلی(۳-۹)

۳۹.بازنگری در قوانین و مقررات مرتبط با موضوع کودک، متناسب با آموزه‌های دین اسلام و مصالح تربیتی کودکان(۳-۹)

۴۰.رعایت موازین، احکام و ارزش‌های اصیل اسلامی ـ ایرانی در معماری خانه و مجتمع‌های مسکونی، شهرسازی و اماکن عمومی به منظور حفظ امنیت اخلاقی و حریم خانه و خانواده و پیش‌بینی الزامات اجرایی آن (۳-۴، ۴و۵)

۴۱.تهیه و اجرای «پیوست خانواده» و تدوین شاخص‌های ارزیابی وضعیت خانواده در سیاست‌ها، قوانین و برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی بویژه برنامه‌های توسعه ۵ ساله (۳، ۴و۵)

۴۲.ایجاد رشته‌های مربوط به خانواده و پژوهشگاه ملی خانواده و زنان با مأموریت تولید منابع درسی و علمی لازم و هماهنگی و هدایت مراکز علمی و پژوهشی و پژوهش‌های مرتبط با خانواده(۳-۴،۴و۵)

۴۳.برنامه‌ریزی برای حفظ حریم امن خانه و خانواده، تأمین امنیت و سلامت مادی و معنوی آن و مقابله با تهدیدات و خطرات جنگ نرم، تهاجم و ابتذال فرهنگی و جلوگیری از واردات، تولید و توزیع کالاها و محصولات ضدفرهنگی(۴)

۴۴.تهیه و اجرای برنامه پیشگیری و مقابله همه جانبه با جرایم خانوادگی و رفتار ظالمانه بین اعضای خانواده(۵)

۴۵.فرهنگ‌سازی برای پیشگیری از ناهنجاری‌ها و تعارضات درون خانواده و حل آنها با استفاده از حکمیت قرآنی، معتمدین فامیلی، محلی و مساجد و مراکز امداد و ارشاد خانواده و حمایت از خانواده‌های آسیب‌دیده یا در معرض آسیب(۵)

۴۶.متناسب‌سازی و لحاظ وظایف و نقش‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی زنان در سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات دستگاه‌ها(۶)

۴۷. نقد فعال، مستمر و مؤثر موقعیت و وضعیت زنان و خانواده در غرب و جریان‌های فمینیستی، انحرافی و ارتجاعی و پاسخ‌گویی به شبهات مربوط در سطح ملی و فراملی(۶)

۴۸. حمایت مادی و معنوی از طرح‌ها و برنامه‌ها با محوریت توسعه مطالبه‌گری نسبت به نظام حقوق فطری زنان مبتنی بر آموزه‌های دینی در سطح جهانی و پاسخ‌گویی به شبهات مربوط(۶)

۴۹. آسیب‌شناسی و مقابله همه‌جانبه مؤثر با استفاده ابزاری و نامناسب از زنان در عرصه‌های مختلف جامعه و حفظ کرامت و ارزش‌های ذاتی زنان(۶)

۵۰. شناسایی و رفع خلاءها و آسیب‌های تربیتی، اخلاقی و قانونی و اصلاح آداب و رسوم و سنت‌های عرفی برای آموزش، استیفای حقوق شرعی زنان و تأمین نیازهای مادی و معنوی ایشان(۶)

۵۱. معرفی و ترویج الگوهای زنان برتر قرآنی و تاریخی جهان اسلام و معاصرسازی آنها و اعمال سیاست‌های تشویقی مناسب در این زمینه(۶)

۵۲. تولید و عرضه آثار و محصولات علمی و فرهنگی تبیین‌کننده نقش زنان در حرکت انقلابی و جهادی در عرصه‌های مختلف و معرفی الگوهای زن مبارز مسلمان در زمینه‌های مربوط(۶)

۵۳. ارتقاء و متناسب‌سازی نظام تعلیم و تربیت کشور در جهت تربیت بانوان بر اساس سند تحول بنیادین نظام آموزش و پرورش(۶)

نظام برنامه‌ریزی، اجرا و نظارت:

۱. ستاد ملی زن و خانواده موظف است با همکاری و مشارکت نهادها و دستگاه‌های ذیربط، برنامه اجرایی این مصوبه را همراه با تقسیم کار ملی در مدت سه ماه تصویب و برای اجرا، ابلاغ نماید و ضمن پیگیری‌های لازم، گزارش عملکرد آن را سالانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی

ارائه کند.

۲. طرح‌هـای تفصیلی مورد نیاز با هماهنگی سـتاد ملی زن و خانواده توسط دستگاه‌های مسـئول تهیه و پس از تصویب در ستاد مذکور، به اجرا گذاشته می‌شود.

۳. دسـتگاه‌ها موظفنـد اعتبارات مورد نیـاز اجرای ایـن مصوبه را با هماهنگی سـتاد ملی زن و خانـواده و معاونـت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور در برنامه سالیانه خود منظور نمایند.

۴. نظارت، رصد و پایش مستمر وضعیت خانواده و ارزیابی کمّی و کیفی عملکرد دسـتگاه‌های اجرایی بر اساس شـاخص‌های نقشه مهندسی فرهنگی بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

راهبرد کلان ٤

û j ć wLê£½v ÿ ô í ć ½ÿ½wLz µ¾Lý È Lăwí ¿v ć ¾LĉñÃö«
l½ÃÊí ć ¹¾{ăv½ ¡ wtwÒ¤év lĈùĒÅv ć wãā¿Ãùj wz y Åwþ¤ù
Ĉ¤ĈÞú« ¾ú¤Æù È ĉ~ÿ È ĉwùj lĈ¤ · wþÉ ¢ ĈÞú« ¡ wÞŵwÖù

راهبردهای ملی

۱. فرهنگ‌سازی برای دست‌یابی به جمعیت مطلوب و اصلاح بینش و نگرش مسئولان و مردم نسبت به پیامدهای منفی کاهش باروری بویژه زیر حد جانشینی؛

۲. تدوین سیاســت‌ها، برنامه‌ها و قوانین و مقررات حمایتی و تشویقی برای دست‌یابی به نرخ باروری مناسب، جمعیت مطلوب و لغو سیاست‌ها، برنامه‌ها و قوانین و مقررات مشوق کاهش باروری؛

۳. تدوین الگوی سبک زندگی و ترویج آن به‌ویژه فعالیت‌های اجتماعی، آموزشــی و اشتغال زنان متناســب با معیارهای اسلامی و هماهنگ با مصالح خانواده به منظور ایفای هر چه کامل‌تر نقش مادری و همسری؛

۴. ایجاد و استقرار نظام مدیریت فرابخشی و جامع جمعیت کشور؛

۵. آمایش مســتمر جمعیتی کشــور و تدوین سیاست‌های مهاجرتی به منظور جهت‌دهی به جابجایی‌های جمعیتی در ســطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی؛

۶. اهتمام به ارتقاء کیفی جمعیت کشــور از طریق متناسب ساختن نرخ باروری خانواده‌ها با شرایط و اقتضائات سلامت، معیشت و فرهنگ آنها.

اقدامات ملی

۱. تهیه طرح جامع تولید و اجرای انواع برنامه‌های آموزشی، پژوهشی، اطلاع‌رسانی، نمایشــی، تبلیغی و غیره در رسانه‌های جمعی بویژه صدا و ســیما و شبکه‌های اســتانی آن با هدف گفتمان‌سازی و ترویج فواید

فرزنــدآوری و تبیین آثار منفی کاهش نرخ باروری با رعایت شــرایط و مقتضیات راهبردی(۱و۶)

۲. تبیین نظریه جمعیتی اسلام و ترویج آن توسط روحانیت برای اصلاح نگرش مســئولان و مردم نسبت به فواید باروری و افزایش نرخ آن(۱، ۳و۶)

۳. تدوین و اجرای برنامه‌های ترویجی، آموزشــی، پژوهشی و خدمات پزشــکی توســط وزارت بهداشــت، درمان و آموزش پزشکی در جهت اصلاح نگرش عمومی(۱و۲)

۴. برنامه‌ریزی و فرهنگ‌سازی در تسهیل ازدواج، کاهش سن ازدواج و استحکام خانواده(۱، ۲و۳)

۵. حمایت از گســترش شبکه‌های اجتماعی و ســازمان‌های مردم‌نهاد حامی کاهش سن ازدواج جوانان و استحکام خانواده(۱و۲)

۶. آمایش و برنامه‌ریزی اســتانی و منطقه‌ای جمعیت با در نظر گرفتن مقتضیات اساسی و راهبردی مربوط(۱و۵)

۷. اصلاح نگرش‌ها و برنامه‌های درســی در سطوح آموزش و پرورش و آموزش عالی نســبت به جمعیت مطلوب و فرزندآوری و اســتفاده از ظرفیت‌های آنها در این زمینه(۱، ۳و۶)

۸. بازنگری کلیه سیاست‌ها، برنامه‌های توسعه و قوانین و مقررات کشور با تأکید بر اصلاح قوانین و مقررات تنظیم خانواده(۲)

۹. تدوین و تصویب برنامه‌های هوشمند برای ارتقاء باروری(۲و۶)

۱۰. تدویــن و اجــرای الگوهــا و برنامه‌های حضــور اجتماعی مطلوب و تنوع‌بخشــی به مشــاغل زنان متناسب با مســئولیت‌های خانوادگی (همسری و مادری)(۳)

۱۱. ایجاد بانک‌های اطلاعاتی جامع جمعیتی ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و رصد مستمر تحولات جمعیتی در جهت اهداف و سیاست‌های جمعیتی کشور(۴)

۱۲. سیاست‌گذاری توزیع و بازتوزیع جمعیت و اعمال آن در طرح‌ها و برنامه‌های توسعه ملی و منطقه‌ای(۴و۵)

۱۳. بازنگری و وضع قوانین و مقررات حمایتی و تشویقی فرزندآوری به صورت پلکانی با رعایت سه معیار سن ازدواج، فاصله موالید و تعداد فرزندان از طریق پیش‌بینی الزاماتی همچون:(۲، ۳و۶)

۱۳-۱- پوشش بیمه اجباری درمان رایگان مادر و کودک از ابتدای بارداری تا پایان دو سالگی کودک برای کسانی که فاقد پوشش بیمه درمانی می‌باشند؛

۱۳-۲- اختصاص سبد تغذیه رایگان ماهانه به صورت بن کالا شامل؛ پروتئین، لبنیات، برنج و حبوبات به میزان یک تا دو میلیون ریال به مادران باردار و دارای فرزند زیر ۲ سال حداقل برای ۳ دهک درآمدی پایین و نیازمندان بر اساس ارزش ریالی سال ۱۳۹۰ به عنوان سال پایه؛

تبصره: اقلام سبد تغذیه رایگان توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می‌شود.

۱۳-۳- اختصاص بسته بهداشتی ـ درمانی رایگان شامل؛ مکمل‌های غذایی، دارو، آزمایش‌های دوره‌ای و موردی و معاینه‌های ماهیانه به مادران باردار و دارای فرزند زیر ۲ سال برای حداقل ۳ دهک درآمدی پایین و نیازمندان؛

تبصره: اقلام بسته بهداشتی درمانی رایگان توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می‌گردد.

۱۳-۴- پوشش کامل بیمه‌ای برای درمان ناباروری‌های اولیه و ثانویه؛

۱۳-۵- افزایش مدت مرخصی استعلاجی زایمان به ۹ ماه و مرخصی بدون حقوق به ۲۱ ماه و جمعاً به مدت ۳۰ ماه به ازای هر فرزند و در مجموع ۱۰ سال بصورت شناور با حفظ شغل برای کلیه شاغلان بخش دولتی و غیردولتی؛

تبصره: مرخصی استعلاجی و بدون حقوق قابل بازخرید نمی‌باشد و حداکثر تا ۶ سالگی کودک قابل استفاده است.

۱۳-۶- اختصاص مرخصی استحقاقی ۲ هفته‌ای تولد فرزند به پدر؛

تبصره: این مرخصی قابل بازخرید نمی‌باشد.

۱۳-۷- اجرای کامل طرح آتیه فرزندان با مبنا قرار گرفتن ارزش ریالی سال ۱۳۸۹ به عنوان سال پایه.

۱۳-۸- پرداخت هدیه تولد فرزند به مادر به صورت سکه بهار آزادی طبق جدول زیر:

سن پدر یا مادر	فرزند اول	فرزند دوم	فرزند سوم	فرزند چهارم
زیر ۲۵ سال	نیم سکه	یک سکه	۱/۵ سکه	-
۲۹-۲۵ سال	-	نیم سکه	یک سکه	۱/۵ سکه
۳۹-۳۰ سال	-	-	نیم سکه	یک سکه

۱۳-۹- افزایش سنوات تحصیلی دانشجویان مادر به ازای هر فرزند تا ۴ نیم‌سال و کاهش سقف واحدهای درسی در هر نیم‌سال تا سقف ۸ واحد؛

۱۳-۱۰- متناسب‌سازی نظام آموزشی کشور با ملاحظات جنسیتی و سیاست‌های جمعیتی در ساختار، محتوا و طول مدت تحصیل؛

۱۳-۱۱- مراکز آموزش عالی موظفند در توزیع و تخصیص وام دانشجویی، وام ودیعه مسکن و همچنین تخصیص خوابگاه‌های دانشجویی، دانشجویان متأهل دارای فرزند را در اولویت قرار دهند؛

۱۳-۱۲- دانشجویان مادر دارای فرزند زیر ۳ سال می‌توانند تا ۵۰ درصد واحدهای درسی نظری دوره تحصیلی خود را به صورت نیمه حضوری یا مجازی بگذرانند؛

تبصره: دستورالعمل اجرایی مربوط توسط وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

۱۳-۱۳- فراهم آوردن امکان حضور منعطف و کاهش ساعات کار موظف، ایجاد امتیازات خاص و تسهیلات لازم در طرح دورکاری و نیمه حضوری و سایر شیوه‌های مناسب اشتغال برای زنان باردار و مادران دارای فرزند زیر ۵ سال؛

۱۳-۱۴- حق عائله‌مندی در کلیه قوانین و مقررات استخدامی به دو برابر افزایش می‌یابد؛

۱۳-۱۵- پرداخت پاداش اولاد به صورت ماهانه و به صورت پلکانی در کلیه قوانین و مقررات استخدامی کشور و به شرح جدول ذیل اعمال می‌شود:

فرزند	برای مثال طبق قانون مدیریت خدمات کشوری برای سال ۹۰ ضریب سال× عدد ثابت× رتبه فرزند در خانواده	حق اولاد
اول	۷۰۰×۲۱۰ ×۱	۱۴۷۰۰۰
دوم	۷۰۰×۲۱۰ ×۲	۲۹۴۰۰۰
سوم	۷۰۰×۲۱۰ ×۳	۴۴۱۰۰۰
چهارم	۷۰۰×۲۱۰ ×۴	۵۸۸۰۰۰
پنجم	۷۰۰×۲۱۰ ×۵	۷۳۵۰۰۰

۱۳-۱۶- اعطای مشوق‌های مالیاتی به خانواده متناسب با تغییرات در بُعد خانوار ازطریق تغییر در واحد مالیاتی از فرد به خانواده؛

۱۳-۱۷- حمایت از طراحی، ساخت و واگذاری مسکن‌های چند نسلی به خانواده‌های گسترده؛

۱۳-۱۸- احتساب خانه‌داری به عنوان شغل و کمک به بیمه بازنشستگی زنان متأهل خانه‌دار با پرداخت بخشی از حق بیمه توسط دولت متناسب با درآمد خانواده؛

۱۳-۱۹- مادران شاغل دارای ۳ فرزند و بیشتر می‌توانند با داشتن هر میزان سابقه کار، علاوه بر میزان سنوات خود به ازای هر فرزند با یک سال افزایش سنوات بازنشسته شوند؛

۱۳-۲۰- مادران شاغل می‌توانند با هر میزان سابقه کار با همان میزان سنوات بازنشسته شوند؛

۱۳-۲۱- پرداخت وام قرض الحسنه «فرزند» به مبلغ یکصد میلیون ریال به خانواده‌ها برای فرزندان سوم تا پنجم با بازپرداخت ۱۰ ساله و بدون الزام به سپرده‌گذاری توسط بانک‌های عامل بر مبنای نرخ پایه سال ۱۳۹۱؛

تبصره: این تسهیلات به خانواده‌هایی که سن مادر حداکثر ۳۹ سال باشد، اختصاص می‌یابد.

۱۳-۲۲- کاهش مدت خدمت سربازی متناسب با سن ازدواج و تعداد فرزندان و افزایش حقوق و تسهیلات آنها با رعایت ضوابط و مقررات مورد عمل ستاد کل نیروهای مسلح.

۱۴. ارتقاء آمادگی‌های جسمی و روحی جوانان برای تربیت نسل و بارداری از طریق:(۲)

۱۴-۱- درج عناوین و سرفصل‌های مربوط به آماده‌سازی دختران و پسران از نظر سلامت جسمی و روحی و روانی برای عهده‌داری مسئولیت اداره خانواده و پرورش فرزندان در متون آموزشی مقاطع مختلف تحصیلی توسط وزارت آموزش و پرورش؛

۱۴-۲- افزایش اعتبارات، امکانات، ساعات درسی و فعالیت‌های ورزشی دختران و پسران در مدارس و دانشگاه‌ها؛

۱۴-۳- ایجاد رشته‌های تحصیلی متناسب با جایگاه و نقش خانواده و زن بر اساس فرهنگ اسلامی، همچون مدیریت خانه و خانواده در مقاطع مختلف توسط وزارتین آموزش و پرورش و علوم، تحقیقات و فناوری؛

۱۴-۴- اجرای مستمر طرح غربالگری سلامت دختران و پسران در مدارس و دانشگاه‌ها.

۱۵. ترویج زایمان طبیعی و بدون درد و مقابله هدفمند با سزارین‌های غیرضروری و سودجویانه(۲)

۱۶. خانواده‌های دارای ۴ فرزند و بیشتر براساس نتایج آمایش جمعیتی و در دهک‌های پایین درآمدی جامعه می‌توانند حسب مورد از یکی از دو امتیاز زیر بهره‌مند شوند:

۱۶-۱- دریافت وام خرید مسکن به میزان دو برابر سقف وام‌های اعطایی بانک مسکن، با بازپرداخت ۳۰ ساله و حداقل سود بانکی بخش مسکن؛(۲)

۱۶-۲- دریافت یک قطعه زمین مسکونی به مساحت ۲۰۰ - ۱۵۰ مترمربع در شهرستان محل سکونت به شرط ساخت و حداقل ۱۵ سال سکونت در آن باستثناء کلان‌شهرهای کشور. (۲)

تبصره۱: به‌منظور راهبری، برنامه‌ریزی و نظارت و ارزیابی کلان جمعیتی، نهاد تخصصی مدیریت جامع جمعیت کشور ظرف مدت سه ماه توسط دولت تشکیل و با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط، نسبت به تهیه برنامه عمل با تقسیم کار ملی و دستورالعمل‌های لازم اقدام و گزارش عملکرد را هر شش ماه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می‌نماید.

تبصره ۲: درصورت لزوم، قوانین و مقررات متناظر با هر یک از اقدامات ملی، حسب مورد از سوی مجلس شورای اسلامی و هیأت وزیران به تصویب می‌رسد.

راهبرد کلان ۵

– ĚùĒÅv Ěñºÿ¿ ì {Åÿ xv¹j ē¿wLÅĂþĉ¹wAý ÿ Ě³v¾Õ Ěþ¤{ù ĚÝwú¤«v ÿ Ěñ¹vĀý/w · lē¹¾å ēwăĂþĊù¿ ½¹ Ěýv¾ĉv #ﷺ$üĊùĀ Î Þù ā¾ĉÅ ¿v ÷wAţv wz ÿ ĚAţv ēvĀêɛ ¾z

راهبـردهای ملـی

۱. طراحی و نهادینه‌ســازی الگوی ارتباطــات و تعاملات اجتماعی در فضــای واقعی، مجــازی و کالبدی فرهنگــی و اجتماعی در چارچوب آموزه‌های اسلامی؛

۲. اصلاح الگوی مصرف و نهادینه کردن آن مبتنی بر نیازهای واقعی؛

۳. تبیین و نهادینه‌سازی فرهنگ و الگوی تغذیه سالم در چارچوب نظام جامع سلامت مبتنی بر آموزه‌های اسلامی؛

۴. تبیین و نهادینه‌ســازی فرهنگ عفاف، پوشش و حجاب اسلامی در مناسبات و ارتباطات اجتماعی؛

۵. هدایــت، غنی‌ســازی و ایجــاد تعــادل در اوقات زندگــی در زمینه خودســازی و عبادت، کار و تلاش، ورزش و تفریحات سالم در سطوح فردی، خانوادگی و اجتماعی؛

۶. تبیین و ترویج الگوی ورزش و تفریحات سالم بر اساس تعالیم اسلام؛

۷. طراحی و نهادینه‌سازی الگوی معماری و شهرسازی اسلامی– ایرانی؛

۸. ایجــاد چشــم‌انداز ملــی اســتقلال اقتصــادی، تولیــد و مصرف، فرهنگ‌ســازی و اصلاح آگاهی‌ها، باورها، گرایش‌ها و نگرش‌ها برای تحقق آن.

اقـــدامات ملـی

۱. تدوین و اجرای برنامه جامع سـبک زندگی اسلامی- ایرانی(۱،۲، ۳، ۴، ۵و۶)

۲. طراحی و پیاده‌سـازی الگوی تعامـلات اجتماعی مبتنی بر فرهنگ اسـلامی- ایرانی با تأکید بـر خودباوری، جمع‌گرایی نهادی، نشـاط، امیدواری، آینده‌نگری و خطرپذیری(۱)

۳. برنامه‌ریزی برای تقویت فرهنگ و سـبک زندگی اصیل روستایی و عشایری متناسب با مقتضیات و سبک زندگی اسلامی- ایرانی(۱)

۴. طراحـی و اجـرای برنامه انجـام عبادات جمعـی و تعامل محلی با محوریت مسـاجد و تقویت و گسترش ارتباطات خویشاوندی و حمایت از صله ارحام(۱)

۵. ضابطه‌مند نمودن و رعایت حریم‌ها و حدود شرعی در تعاملات کاری و ارتباطات مجازی(۱)

۶. حمایـت از ایجاد و گسـترش تشـکل‌های مردم‌نهاد بـا محوریت موضوعات و ارزش‌های اسلام ناب در جامعه و فضای مجازی(۱)

۷. سـاماندهی و هدایـت تشـکل‌های مردم‌نهاد فعـال در زمینه‌های اجتماعـی، سیاسـی و اقتصادی موجـود در جهت تقویـت ارزش‌های فرهنگ اسلامی و نظارت بر آن(۱)

۸. تهیـه و اجـرای برنامـه جامع الگـوی صحیح مصـرف و مقابله با مصرف‌گرایی، اسراف و تجمل‌گرایی(۲)

۹. برنامه‌ریـزی برای افزایش سـهم کالاها و محصـولات فرهنگی- مذهبـی در سـبد مصرفـی خانـوار به‌ویـژه خانواده‌های روسـتایی و عشایری(۲)

۱۰.اصلاح نظام تبلیغاتی و رسانه‌ای با رویکرد ترویج مصرف کالاهای تولید داخل(۲)

۱۱.بسترسازی برای ترویج سبک زندگی اسلامی و فرهنگ صرفه‌جویی، قناعت و مصرف صحیح و بهینه در حوزه‌های انرژی، آب، حمل و نقل، دارو، خوراک و پوشاک مبتنی بر آموزه‌های دینی، منافع ملی و توجه به اقشار محروم(۲)

۱۲.تدوین و اجرای برنامه جامع آموزش و ترویج الگوی غذا و تغذیه اسلامی- ایرانی و تبیین نقش اغذیه حلال در سلامت افراد و معرفی اغذیه حرام و ناسالم و جلوگیری از تولید، توزیع و مصرف آنها(۳)

۱۳.پیش‌بینی ضمانت‌های لازم برای هماهنگ‌سازی و اجرای مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی و سایر قوانین و مقررات مربوط در زمینه گسترش فرهنگ عفاف و حجاب و بازنگری و به روزرسانی آن(۴)

۱۴.تدوین و اجرای سند مد و لباس و ترویج پوشش منطبق با آموزه‌های اسلامی و ملی و حمایت از تولید و توزیع آن و مقابله هوشمند با واردات، تولید و توزیع پوشاک و لباس‌های مبتذل و غیراسلامی(۴)

۱۵.بازنگری و اصلاح نظام آموزشی و تعلیم و تربیت با رویکرد تثبیت عفاف و حجاب و حذف نمادهای فرهنگی منحط غربی و زدودن مظاهر خودباختگی در مقابل فرهنگ بیگانه(۴)

۱۶.رعایت هماهنگ و هدفمند اصل عفاف و حجاب در کلیه سیاست‌گذاری‌ها و مدیریت عمومی جامعه و بازنگری در سیاست‌های مغایر آن بویژه سیاست‌های آموزشی، تجاری، اقتصادی، تبلیغی و رسانه‌ای(۴)

۱۷.طراحی ضوابط و استانداردهای ملی اصلاح و ارتقاء سلامت محیط‌های گوناگون اجتماعی اعم از دولتی و خصوصی از قبیل محیط‌های آموزشی، رسانه‌ای، تجاری و اقتصادی، کسب و کار، ورزشی و تفریحی به منظور تسهیل رعایت عفاف و حجاب(۴)

۱۸.مدیریت و برنامه‌ریزی راهبردی مهدکودک‌ها و تمرکز اداره آنها در بخش دولتی و عمومی با توجه به نقش تعیین‌کننده آنها در فرهنگ‌پذیری کودکان(۴)

۱۹.تدوین و اجرای برنامه جامع غنی‌سازی اوقات فراغت و تفریحات سالم در ابعاد فردی، خانوادگی و اجتماعی در سنین مختلف و ارائه الگوی مناسب بر اساس آموزه‌های اسلامی- ایرانی و حمایت از توسعه و گسترش هدفمند نهادها و مؤسسات فعال این حوزه(۵)

۲۰.تدوین و اجرای برنامه جامع ورزش همگانی، قهرمانی و بومی و توجه به کارکردهای ورزش در ابعاد مختلف با تأکید بر اخلاق و آموزه‌های اسلامی و متناسب‌سازی زیرساخت‌ها و امکانات ورزشی هماهنگ با نیازهای زنان و مردان در مناطق شهری و روستایی(۶)

۲۱.تهیه و تصویب سند جامع الگوی اسلامی- ایرانی شهرسازی و مسکن با تأکید بر:

۲۱-۱- تهیه و تصویب سند حوزه معماری و تهیه سند جامع ارتقاء کیفی سیما و منظر شهری برای شهرهای دارای طرح جامع(۷)

۲۱-۲- حمایت از ساخت و ساز هماهنگ با اقلیم و الگوهای سنتی معماری اسلامی - ایرانی و احتراز از معرفی و ترویج فضاهای زیستی بیگانه و متضاد با فرهنگ ملی(۷)

۲۱-۳- بررسی و تصویب طرح‌های بناهای عمومی و دولتی مهم و تأثیرگذار در سیمای شهری و روستایی از لحاظ معماری و طراحی شهری(۷)

۲۱-۴- تهیه الگوهای معماری مسکن معاصر بر اساس آموزه‌های معماری اسلامی- ایرانی(۷)

۲۲. تبیین و ترویج چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴ و برنامه‌ریزی برای معرفی دستاوردهای اقتصادی، فنی و تکنولوژیک کشور در سطوح و اقشار مختلف جامعه و حمایت از صادرات محصولات داخلی(۸)

۲۳. افزایش فرهنگ بهره‌وری و کیفیت تولید داخلی، معرفی کاهش قیمت تمام‌شده به عنوان ارزش ملی و ارتقاء استانداردهای خدمات پس از فروش و نظام تبلیغات بازرگانی(۸)

۲۴. حمایت فرهنگی و معنوی از طرح‌های موفق و نوآوری‌های عرصه تولید و بهینه‌سازی مصرف و نوآوران(۸)

راهبرد کلان ٦

¹wAý °þù÷wÚý ÿ ¾Ĉñv¾å ¢ í½wLÊù ¢ ĉÃêŁ ÿ ĚLÊ ¸ z÷w¬Æév ÿ ĚÝwú¤«v ēwăûwù¿wLÅ I ¢ Ĉz¾£ ÿ øLĊöbŁ ÷wÚý Iã¹vÄLýw · IÓw{Òýv ÿ øÚý Ç ¾¤Æñ ½¹ Ô{£¾ù ćwă¹wAý ¾ĉwLÅ ÿ ē½v¹v ć ¿wLÅ ¢ ĉå¾Ù ÿ ĚùÃúÝ ¢ ĉþùv ÃwLÆ³v ÿ ĚLĉv¾ñûÃýwé ÿ ē½w¤ · wLÅ IĚòþă¾å ÜývÃù ÜLå½ ćv¾z ć ¿wLÅ ð þă¾å ÿ ē½w¤å½

راهبـردهای ملـی

۱. فراهــم آوردن زمینه‌های اجــرای صحیح، دقیــق، عادلانه، مؤثر و پیوسته قوانین و مقررات؛

۲. ارتقــاء احســاس امنیت عمومــی و اجتماعی کشــور با مشــارکت دستگاه‌های ذیربط و نهادهای اجتماعی؛

۳. رصد تغییر و تحولات فرهنگــی و اجتماعی مؤثر بر امنیت فردی و اجتماعی و اتخاذ رویکرد پیشــگیرانه از وقوع جرم و بروز آســیب‌های اجتماعی؛

۴. زمینه‌ســازی تحقق نظارت عمومی و مطالبه اجتماعی برای اجرای قانون و برخورد با متخلفان در کلیه سطوح؛

۵. نهادینه‌ســازی ارتباط و تعامل مؤثر خانواده، مسجد، مدرسه، محله با پلیس و بسیج در مقوله نظم و امنیت اجتماعی؛

۶. آمــوزش قانون‌گرایی، نظم و انضبــاط و رفتارهای اجتماعی متعالی متناسب با سبک زندگی اسلامی ـ ایرانی در همه برنامه‌های آموزشی و همچنین برنامه‌های صدا و سیما؛

۷. کاهش تقاضا به مواد مخدر، روانگردان‌ها، دخانیات، نوشــیدنی‌ها و اغذیه حرام با تکیه بــر اقدامات فرهنگی و ایجابی حمایتی بویژه برای خانواده‌های در معرض آسیب و آسیب‌دیده.

اقـــدامات ملـی

۱. طراحی و اجرای برنامه بلندمدت ارتقاء آگاهی، آموزش و درونی‌سازی تعهد و احترام به قانون در بین مسئولان و مردم و بهره‌گیری از نمادهای مختلف ملی و محلی و الگوهای رفتاری قانون‌گرایانه گروه‌های مرجع در ترویج قانون‌گرایی(۱،۳و۴)

۲. برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری از ابزارهای فرهنگی، آموزشی و رسانه‌ها برای پیشگیری و مقابله با ناهنجاری‌های فرهنگی و اجتماعی(۱)

۳. برنامه‌ریزی برای تنقیح و شفاف‌ســازی قوانیــن و مقررات حاکم بر فعالیت‌های مختلف کشور(۱و۳)

۴. گســترش نظام‌مند و هدفمند ســازمان‌های مردم‌نهاد برای تقویت فرهنــگ پیشــگیری از جرم و بروز آســیب‌های اجتماعی بــا تأکید بر دستگاه‌های فرهنگ‌ساز کشور همچون صدا و سیما، آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها و حوزه‌های علمیه و سایر رسانه‌های گروهی(۱،۳و۶)

۵. برنامه‌ریزی برای آموزش قوانین و مقررات و حقوق و تکالیف عمومی و اجتماعی در حوزه‌ها و سطوح مختلف(۱و۶)

۶. طراحی، برنامه‌ریزی و اجرای مدیریت هوشمند آسیب‌های اجتماعی با رویکرد فرهنگی (۱،۲و۶)

۷. برنامه‌ریزی برای ارتقاء فرهنگ عمومی و رعایت قوانین و مقررات در حوزه‌های محیط زیست، فرهنگ ترافیکی کشور و...(۱و۲)

۸. تقویــت و حمایــت از خدمــات راهنمایی و مشــاوره‌ای و مددکاری اجتماعی در ســطح جامعه با رویکرد پیشگیری و کاهش جرم و توسعه بهداشت روانی و سلامت معنوی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی(۱و۲)

۹. برنامه‌ریـزی برای پیونـد بین اخلاق اجتماعی و قانـون و تاکید بر احتـرام به قانون به عنوان وظیفه‌ای دینی، اخلاقی و اجتماعی در تمام برنامه‌های آموزشی و ترویجی نهادهای فرهنگی و آموزشی(۱و۲)

۱۰.اجرای برنامه‌های فراگیر آموزشـی و بازآموزی و توسعه قابلیت‌ها و توانمندی‌های فرهنگی و تخصصی نهادهای ذیربط متناسب با چالش‌ها و نیازهای فزاینده کشور(۱و۲)

۱۱.طراحـی و اجرای برنامه جامع مقابله قانونی و نظام‌مند با تظاهر به نقـض قوانین الهی و اجتماعی در همه عرصه‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی(۱و۳و۴)

۱۲.تدوین و اجرای سـند فرهنگی امنیت عمومی و اجتماعی کشور با تأکید بر:

۱۲-۱- تقویت و ارتقاء ادراک و احساس امنیت در جامعه؛(۲و۳)

۱۲-۲- طراحی و اسـتقرار نظام مدیریت هوشمند امنیت عمومی و اجتماعی کشور؛(۲و۳)

۱۲-۳- ایجـاد سـازوکارهای درمـان و بازپروری آسـیب‌دیدگان اجتماعی و فرهنگی. (۲و۳)

۱۳.طراحـی و اسـتقرار نظام نظـارت عمومی و مطالبـه اجتماعی در چارچـوب امر به معروف و نهی از منکر برای اجرای قانون و برخورد با متخلفان حدود و احکام شرعی و قانونی(۳)

۱۴.برنامه‌ریزی بـرای اعمال رویکرد پیشـگیرانه در طراحی و فرآیند تصویب قوانین و مقررات (۴)

۱۵.طراحی و اسـتقرار نظام تعامل و همکاری خانواده، مسجد، مدرسه، بسیج و پلیس برای ایجاد نظم و امنیت اجتماعی و محله سالم(۴و۵)

۱۶. تدوین و اعمال استانداردهای رفتاری در زمینه اجرای احکام و حدود الهی، قانون‌گرایی، نظم و انضباط و رفتارهای اجتماعی مطلوب از طریق برنامه‌های آموزشی، رسانه‌ای و فرهنگی و اجتماعی(۶)

۱۷. طراحی و تدوین برنامه جامع فرهنگی و اطلاع‌رسانی در القاء مضرات و آسیب‌های فردی و اجتماعی مصرف مواد مخدر، روانگردان‌ها، دخانیات، نوشیدنی‌ها و اغذیه حرام از طریق مراجع تخصصی و حرفه‌ای و مراکز فرهنگی و تربیتی مرتبط(۷)

۱۸. برنامه‌ریزی برای ارتقاء مهارت و توانمندسازی خانواده‌های در معرض آسیب و یا آسیب دیده در حوزه اعتیاد به مواد مخدر، روانگردان‌ها، دخانیات، نوشیدنی‌ها و اغذیه حرام و گسترش اقدامات پیشگیرانه و درمانی با بهره‌گیری از آموزه‌های دینی و فرهنگی(۷)

راهبرد کلان ۷

ÊéÃê³ ÷ŵÚý ÿ ½ŵ¤å½ ÿ çÊ · v iŵ€½v ÿ ē ¿ŵÅÄþê¹ŵAý l ü ÖÖ£
ÊÅŵÊÅ ÿ ĚÝŵú¤«v ć ŵãā¿Ã³ ½¹ ÷ĒÅv

راهبـردهای ملـی

۱. تبییـن الگوی رفتار و مناسـبات مردم و مسـئولان مبتنی بر نظریه مردم‌سالاری دینی؛

۲. نهادینه‌سازی و ارتقاء اخلاق و رفتار اجتماعی به ویژه تعاون، صداقت، اعتماد، گذشت و فداکاری در کارگزاران، نهادها و مردم به عنوان وظیفه اسلامی؛

۳. تبییـن و تحقق نظام حقوقی اسـلام در حوزه‌های اجتماعی به ویژه سلامت، محیط زیست و تغذیه؛

۴. نهادینه‌سـازی الگوها و سازوکارهای اسلامی نشاط و شادابی و سفر و گردشگری.

اقـدامات ملـی

۱. برنامه‌ریزی برای تبیین و تحکیم و نهادینه‌سازی شاخص‌های الگوی رفتار متقابل مسئولان با مردم همچون ولایت‌مداری، استکبارستیزی، شفافیت و پاسخ‌گویی، تقوای سیاسی و پرهیز از دنیاطلبی و برتری‌جویی در کارگزاران و مدیران(۱)

۲. احیا، تبیین و گسترش امر به معروف و نهی از منکر، فرهنگ نقادی و انتقادپذیری در مناسبات مردم، سازمان‌ها، احزاب سیاسی، کارگزاران و رسانه‌ها (۱)

۳. طراحی سازوکارهای تضمین کرامت انسانی و رعایت حقوق مردم از سوی نهادها و کارگزاران(۱)

۴. بازبینی و اصلاح قوانین، ساختارها، فرایندها و رویه‌های تضعیف‌کننده اخلاق، رفتار و تعهدات اجتماعی و وضع قوانین، ساختارها و تسهیل فرایندهای تقویت‌کننده آن (۲)

۵. برنامه‌ریزی برای اصلاح و ارتقای نقش رسانه‌ها در آگاهی‌بخشی، آموزش و ترویج اخلاق و رفتار اجتماعی اسلامی(۲)

۶. برنامه‌ریزی برای اصلاح نظام تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی به‌منظور ارتقاء آگاهی‌ها، مهارت‌های زندگی اجتماعی و درونی‌سازی آموزه‌های اخلاق اجتماعی اسلام(۲)

۷. طراحی و تدوین سازوکارها و ضمانت‌های قانونی و اجرایی رعایت شایسته‌سالاری، قانون‌گرایی و پرهیز از گروه‌گرایی و قبیله‌گرایی در انتخاب، انتصاب، تشویق، ترفیع و تنبیه در نظام مدیریتی و اداری کشور(۲)

۸. رصد، طراحی و راهبری تحولات گروه‌های مرجع و ارتقای نقش و جایگاه اسوه‌ها و الگوهای اسلامی و اخلاق و رفتار اجتماعی آنها(۲)

۹. احیاء، بازتولید و ترویج الگوها و سنت‌های اصیل ملی و محلی در زمینه تعاون و همکاری متناسب با آموزه‌های اسلامی و نیازهای روز(۲)

۱۰. برنامه‌ریزی برای تقویت فرهنگ شُکر و سپاس‌گذاری و ارتقاء احساس رضایت‌مندی عمومی از برخورداری‌های مادی و معنوی از زندگی فردی و اجتماعی متناسب با امکانات و مقدورات(۲)

۱۱. تهیه طرح جامع ایجاد و گسترش تعاون و مشارکت عمومی و مدیریت کلان تشکل‌های مردمی و شبکه‌های اجتماعی و ارتقاء کارکردهای آن در سطوح محله، روستا، شهر، منطقه و کشور مبتنی بر آموزه‌های اسلامی و انقلابی با تاکید بر محوریت مساجد(۲)

۱۲. تدوین و اجرای برنامه‌های فرهنگی اصلاح نگرش و تحکیم تعامل و احترام متقابل اقشار و اقوام کشور و ارتقاء ظرفیت‌های بین فرهنگی(۲)
۱۳. تدوین و اجرای سند زیست محیطی مبتنی بر ارزش‌ها و آموزه‌های اسلامی(۳)
۱۴. برنامه‌ریزی برای ارتقاء زمینه‌های اجتماعی- فرهنگی و تقویت ضمانت‌های حقوقی و قانونی برای حفظ محیط زیست و اجرای استانداردهای ایمنی(۳)
۱۵. سنجش و رصد دوره‌ای فرهنگ آگاهی و دانش عمومی در حوزه‌های اجتماعی به‌ویژه سلامت، ایمنی، محیط زیست و تغذیه و برنامه‌ریزی برای ارتقاء آن و فرهنگ‌سازی مبتنی بر آموزه‌های اسلامی- ایرانی(۳)
۱۶. برنامه‌ریزی برای اصلاح نگرش، تبیین علمی و ترویج طب و تغذیه سنتی و اسلامی همگام با بهره‌گیری از تجارب و دستاوردهای نوین بشری(۳)
۱۷. ساماندهی و گسترش زیرساخت‌ها، سازوکارها و فضاهای تقویت‌کننده شادابی و نشاط و اطمینان‌بخش در جامعه با حفظ اصول و ارزش‌های اسلامی(۴)
۱۸. طراحی و اجرای طرح جامع ساماندهی سواحل دریاها، رودخانه‌ها و آبگیرهای کشور در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور(۴)
۱۹. طراحی، تدوین و اجرای برنامه‌های ملی ترویج نمادها و الگوهای رفتاری شادی و شادابی اسلامی و بازمهندسی جشن‌های دینی، عمومی و خانوادگی بر اساس آموزه‌های اسلامی(۴)
۲۰. اعمال مدیریت فرهنگی و ارائه الگوهای اسلامی در ایرانگردی، جهانگردی و گردشگری مبتنی بر آموزه‌های اسلامی و تسهیل و توسعه گردشگری دینی و بهره‌گیری از این زمینه‌ها در توسعه فرهنگ اسلامی و انقلابی(۴)

راهبرد کلان ۸

½ẅ í ð þă¾å ÿ çĒL · v ĚùĒLÅv ē Āòĩv ½v¾ê¤LÅv ÿ Ě ³ v¾Õ Üĉ¿Ã£ I º ĉïÃ£ ĂL Í ¾Ý ½¹ ÷¹¾ù ÿ ¢ ĩÿ¹ ē ¹ẁL Î ¤év ½ẁL¤å½ ÿ ã¾ Î ù ÿ

راهبـردهای ملـی

۱. تبییـن و ترویج اخـلاق و فرهنگ اسـلامی کار، کار جمعی، جهاد اقتصادی، کارآفرینی، تولید ثروت، کسب رزق حلال، مشارکت و رقابت سـالم اقتصادی و پرداخت مالیات به مثابه وظیفـه و ارزش ملی برای تأمین عزت جامعه اسلامی و آحاد آن؛

۲. ترویج مشـتری‌محوری و تحقق عدالت در تخصیص و توزیع منابع ثروت و دسترسی به فرصت‌ها، کالا و خدمات؛

۳. ترویج ساده‌زیستی برای حاکمان و مسئولان و پرهیز از تجمل‌گرایی و رعایت قناعت و کفاف در مصرف و اجتناب از اسراف؛

۴. نهادینه‌سـازی مدیریت بهینه بیت‌المال و دقت و احتیاط در استفاده از آن؛

۵. بازطراحـی و استانداردسـازی فرهنگـی نظـام واردات و صادرات محصولات و پایش مداوم آثار و تبعات فرهنگی آن؛

۶. مقابله همه‌جانبه، فراگیر و سـازمان‌یافته با ویژه‌خواری (رانت‌جویی)، فقر، فساد و تبعیض در عرصه‌های اقتصادی.

اقـدامات ملـی

۱. ساخت فیلم و مجموعه تلویزیونی در مورد زندگی کارآفرینان نمونه و تشـویق مردم به سوی کارآفرینی و تقویت مضامین اسلامی اخلاق و فرهنگ کار و کارآفرینی با بهره‌گیری از ابزارهای رسانه‌ای، هنری و آموزشی(۱)

۲. تقویت فرهنگ خوداتکایی و تولیدمحوری روستاها و اصلاح نگرش جامعه به روستا و زندگی روستایی(۱)

۳. برنامه‌ریزی برای آموزش فقهی حرفه‌ها و مشاغل عمومی به عنوان بخشی از آموزش‌های پایه و تخصصی(۱)

۴. برنامه‌ریزی برای آموزش عمومی، گسترش و ترویج روحیه مشارکت و فرهنگ تعاون و رقابت سالم بین مردم در فعالیت‌های اقتصادی به عنوان یک الگوی ارزشی مبتنی بر اسلام(۱)

۵. طراحی و اجرای برنامه‌های فرهنگی و ترویجی لازم برای بسترسازی فرهنگی و تغییر ذهنیت‌ها و باور عمومی جامعه نسبت به ماهیت وظایف دولت و پذیرش اعمال حاکمیت به جای اعمال تصدی توسط دولت(۱)

۶. برنامه‌ریزی برای تشویق مصرف بهینه، تولید ملی و ایجاد و گسترش بازارهای محلی در استان‌ها(۱)

۷. برنامه‌ریزی برای احیاء و تقویت فرهنگ نهادهای اقتصادی اسلام و تبیین و ارتقای کارکردهای آن با تأکید بر وقف، قرض‌الحسنه، خمس، زکات و انفاق و همچنین خیریه‌ها و بکارگیری از ظرفیت‌های قانونی، حقوقی، آموزشی، رسانه‌ای و فرهنگی کشور در راستای آن(۱)

۸. برنامه‌ریزی برای تقویت روحیه استقامت و خودباوری ملی در مقابل تهدیدها و تحریم‌های اقتصادی و مجاهدت برای رفع موانع و تحقق اهداف چشم‌انداز ایران ۱۴۰۴(۱)

۹. برنامه‌ریزی فرهنگی نهادها و دستگاه‌های اقتصادی و فرهنگی برای اشاعه و تبلیغ فرهنگ توکل، قناعت و صرفه‌جویی، مصرف صحیح و احترام به کار و کسب حلال، رزق و ثروت حلال و بیت‌المال(۱و۲)

۱۰.طراحی و ساماندهی الگوی تبلیغات مستقیم و غیرمستقیم بازرگانی مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و ملی و ممنوع کردن تبلیغات بازرگانی مبتنی بر فرهنگ غیردینی و غربی (۱، ۳، ۵و۶)

۱۱.اصلاح نظام اعطای تسهیلات، یارانه‌ها، تخفیف‌ها و معافیت‌های مالیاتی منطبق با اهداف و اولویت‌های فرهنگی(۲)

۱۲.تولید و برنامه‌سازی رسانه‌ای برای ترویج فرهنگ مصرف بهینه و نظام توزیع و خدمات پس از فروش محصولات داخلی(۲و۳)

۱۳.بازنگری و اصلاح قوانین با رویکرد حمایت و پشتیبانی از مصرف بهینه و همراه‌سازی مصرف درست با مشوق‌های اجتماعی و اتخاذ تدابیر محدودکننده اجتماعی برای رفتارهای مسرفانه و مبذرانه(۳)

۱۴.شناسایی و ترویج الگوهای ملی- اسلامی سخت‌کوشی و ساده‌زیستی از طریق رسانه‌های جمعی بویژه رسانه ملی(۳)

۱۵.شفاف‌سازی اراده حاکمیتی برای مجازات متجاوزان به بیت‌المال و جدیت برخورد با مفسدان اقتصادی (۴)

۱۶.تدوین ضوابط مربوط به استانداردسازی فرهنگی در نظام واردات و صادرات و اعمال ممنوعیت ورود محصولات مروج و یا دارای نمادهای ضددینی و خلاف فرهنگ و سبک زندگی اسلامی- ایرانی(۵)

۱۷.طراحی الگوهای فرهنگی تولید و بهره‌برداری از اسباب‌بازی و لوازم‌التحریر مبتنی بر ارزش‌های اسلامی- ایرانی(۵)

۱۸.حمایت فرهنگی از ابتکارات، نوآوری‌ها و اختراعات جهت رساندن به مرحله تولید و رقابت با کالاهای خارجی(۵)

۱۹.ترسیم الگوی حمایت پولی و اعتباری بانکی به منظور حمایت از تولید، توزیع و صادرات کالاها و خدمات فرهنگی و هنری و ایجاد تسهیلات و حمایت‌های ویژه برای تهیه مواد اولیه، ماشین‌آلات و

تجهیـزات موردنیاز صنایع بخش فرهنگ بـرای نیل به بهبود کیفیت تولیدات و صدور محصولات فرهنگی، هنری و در مقیاس‌های جهانی(۵)

۲۰.ایجـاد فرهنگ مبـارزه همه‌جانبـه و فراگیر با مفاسـد اقتصادی، رباخـواری، ویژه‌خـواری (رانت‌جویی)، امتیازطلبی، تکاثر، سـودجویی، احتکار، گران‌فروشی و کم‌فروشی(۶)

راهبرد کلان ۹

lÈ ¸z Ĉ℅ÞÉ lºLÅÞ¤ù ¾þă ē¿ẇLÅÄþĉ¹ẇAý ÿ ª LĉŸ¾£ l ü LĊĊ{£ ĂẏẇLÅẇÞÉ₩{ĉ¿ ë ½¹ è LĈúÞ£ ÿ ÀĊ¤LÅ½ẇ{î¤Åv ÿ ü ĉ¾åj çĀLÉ ð þă¾å øĈî ´£ ½¹ ¾Lþă ¢ Ĉå¾Ù ¿v ē ¾¢ĈñĀ¾Az ÿ ĚLùĀúÝ ¡ ẇýẇĈz ¾z Ĉþ¤{ù ĚùĒÅv x Ēê℅v ûẇú¤æñ ÿ Ě℅¾¢ĉv (ĚùĒLÅv ‰ÙĘ$Ěþĉú · ÷ẇùv ‰ÙĘ$ć ¾{ă½ øÚÞù ÷ẇêù ÿ #

راهبـــردهای ملـی

۱. تبیین و ترویج فلســفه و حکمت، اخلاق و فقه هنر از منظر اسلامی و حمایت از نظریه‌پردازی، تولید دانش و ادبیات در عرصه‌های مختلف هنر اسلامی- ایرانی بویژه در عرصه هنرهای نمایشی و موسیقی؛

---

*. ایــن راهبرد کلان در چارچــوب پیام حضرت امام خمینی(ﷺ) به مناســبت تجلیل از هنرمنــدان متعهد (۱۳۶۷/۰۶/۳۰) و دیدگاه‌هــای مقام معظم رهبری(ﷺ) تنظیم و اجرا می‌شود؛

«بسم الله الرحمن الرحیم، خون پاک صدها هنرمند فرزانه در جبهه‌های عشق و شهادت و شرف و عزت، سرمایه زوال‌ناپذیر آن‌گونه هنری است که باید به تناسب عظمت و زیبایی انقلاب اسلامی، همیشه مشام جان زیباپسند طالبان جمال حق را معطر کند.

تنها هنری مورد قبول قرآن است که صیقل‌دهنده اسلام ناب محمدی(ﷺ)، اسلام ائمه هدی(ﷺ) اسلام فقراء دردمند، اسلام پابرهنگان، اسلام تازیانه‌خوردگان تاریخ تلخ و شرم‌آور محرومیت‌ها باشد. هنری زیبا و پاک است که کوبنده سرمایه‌داری مدرن و کمونیسم خون‌آشام و نابودکننده اسلام رفاه و تجمل، اسلام التقاط، اسلام سازش و فرومایگی، اسلام مرفهین بی‌درد و در یک کلمه اسلام امریکایی باشد. هنر در مدرسه عشق نشان‌دهنده نقاط کور و مبهم معضلات اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، نظامی است. هنر در عرفان اسلامی ترسیم روشن عدالت و شرافت و انصاف و تجسیم تلخکامی گرسنگان مغضوب قدرت و پول است. هنر در جایگاه واقعی خود تصویر زالو صفتانی است که از مکیدن خون فرهنگ اصیل اسلامی، فرهنگ عدالت و صفا لذت می‌برند. تنها به هنری باید پرداخت که راه ستیز با جهانخواران شرق و غرب و در رأس آنان امریکا و شوروی را بیاموزد.

هنرمندان ما تنها زمانی می‌توانند بی‌دغدغه کوله‌بار مسؤولیت و امانتشان را زمین بگذارند که مطمئن باشند مردمشان بدون اتکاء به غیر، تنها و تنها در چارچوب مکتبشان به حیات جاویدان رسیده‌اند و هنرمندان ما در جبهه‌های دفاع مقدسمان این‌گونه بودند تا به ملا اعلا شتافتند و برای خدا و عزت و سعادت مردمشان جنگیدند و در راه پیروزی اسلام عزیز تمام مدعیان هنر بی‌درد را رسوا نمودند. خدایشان در جوار رحمت خویش محشورشان گرداند. » روح الله الموسوی الخمینی - (صحیفه نور، جلد ۲۱، ص ۱۴۵)

۲. توسعه و حمایت از آفرینش آثار و محصولات فرهنگی و صنایع هنری بومی و ملی برای تبیین و ترویج ارزش‌های اسلامی- ایرانی و دفاع مقدس و مقابله با محصولات فرهنگی و هنری معارض با ارزش‌های اخلاقی و انسانی؛

۳. ایجاد تحول در نگاه اجتماعی به هنر و هنرمند و ظرفیت‌سازی برای گسترش خلاقیت هنری در همه عرصه‌ها؛

۴. ساماندهی وضعیت موسیقی کشور و تدوین سند ملی موسیقی بر اساس موازین اسلامی؛

۵. تبیین و تقویت جایگاه هنرهای تجسمی در نظام فرهنگی و فکری تمدن اسلامی در جهت تعالی ارزش‌های الهی و انسانی؛

۶. احیاء، تقویت و ترویج استفاده از هنرهای سنتی و محصولات آن در عرصه‌های مختلف زندگی؛

۷. معرفی و عرضه ارزش‌ها و اندیشه‌های انقلاب اسلامی در قالب هنر؛

۸. نقش‌آفرینی جمهوری اسلامی ایران به عنوان قطب هنر متعالی بویژه سینمای پاک و ارزش‌مدار در جهان اسلام و عرصه بین‌الملل و پشتوانه بیداری اسلامی و بیداری ملت‌ها؛

۹. توسعه سینمای معرفت‌افزا و بصیرت‌بخش و ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بین سازمان‌ها و نهادهای دولتی و غیردولتی در حوزه سینما و زمینه‌سازی برای حمایت نهادهای دینی و فرهنگی از سینمای غیرحرفه‌ای؛

۱۰. تولید و ترویج ادبیات، شعر، قصه و رمان انقلاب اسلامی و دفاع مقدس و ترجمه آثار ادبی به زبان‌های دیگر؛

اقـــدامات ملـی

۱. تدوین و تبیین فلسفه، حکمت، اخلاق و فقه هنر بر اساس آموزه‌های اسلام ناب(۱)

۲. ایجاد رشته‌های مطالعاتی و تربیت نیروی انسانی در زمینه حکمت و فلسفه، اخلاق و فقه هنر بر پایهٔ جهان‌بینی اسلامی(۱)

۳. نقد نظریـات و آثار هنری معاصر و ایجاد و حمایت از کرسـی‌های نظریه‌پردازی در حوزه هنر اسلامی- ایرانی و انقلابی(۱)

۴. حمایت مادی و معنوی از پژوهشگران، مؤلفان و پژوهش‌ها در زمینه هنر اسلامی (۱، ۲، ۳، ۴و۵)

۵. تدوین و اجرای سند توسعه صنایع فرهنگی و هنری کشور مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی(۲)

۶. رصـد، پایش و برنامه‌ریزی به منظور مقابله هوشـمند با محصولات فرهنگـی و هنری معارض با ارزش‌های اخلاقی، انسـانی، اسـلامی و انقلابی(۲)

۷. اولویت‌دهی دسـتگاه‌های فرهنگی و هنری به موضوعاتی ازجمله: پشتیبانی مادی و معنوی از دستگاه‌های فرهنگی و هنری در پرداختن به موضوعات اولویت‌دار از قبیل معارف و تاریخ و سـیره پیامبر(ﷺ) و اهل بیت(علیهم‌السلام)، داسـتان‌ها و معارف قرآنی، انتظـار و مهدویّت، نقش روحانیت در نهضت‌های دویسـت سـاله اخیر، ملّی شدن صنعت نفت، ماهیـت و وقایـع انقلاب اسـلامی، دفاع مقدس، مقاومـت و بیداری اسـلامی، شـخصیت‌های بزرگ اسـلامی و ایرانی، استکبارسـتیزی و حمایت از مسـتضعفان بـا رویکرد تعالی و پیشـرفت همه جانبه در عرصه‌های هنری بویژه ادبیات، شعر، قصّه و رمان، موسیقی و فیلم‌نامه و فیلم (۲، ۷و۱۰)

۸. برنامه‌ریزی برای تحول و نوآوری هدفمند کردن آموزش هنر متعهد و تدوین و اجرای برنامه جامع آموزش، تربیت، شناسایی، بکارگیری و نگاهداشت منابع انسانی بخش هنر و ساماندهی، اصلاح و ارتقاء عملکرد کلیه موسسات و آموزشگاه‌های هنری بویژه آموزشگاه‌های آزاد(۳)

۹. ساماندهی و حمایت از فرایند تولید آثار هنری مبتنی بر ارزش‌های اسلامی بویژه فیلم، آثار مستند و پویانمایی از مرحله آفرینش ادبیات داستانی و فیلم‌نامه تا فیلم‌سازی (۷،۳، ۹و۱۰)

۱۰.بهره‌گیری مؤثر از متون ادبی، عرفانی، حکمی و تاریخی تمدن اسلامی و انقلاب اسلامی در جهت تقویت محتوای فیلم‌نامه‌ها و متون مرتبط با هنرهای نمایشی (۱، ۲، ۳، ۷، ۸، ۹و۱۰)

۱۱.زمینه‌سازی و ایجاد انگیزه در نهادهای دینی برای حمایت از سینمای غیرحرفه‌ای(۲، ۳و۹)

۱۲.تدوین و اجرای سند موسیقی کشور با تأکید بر ارتقاء سطح فرهنگی، هنری و علمی فعالیت‌های جامعه موسیقایی کشور و معرفی موسیقی فاخر ایرانی در سطح بین‌المللی و سامان‌دهی و بهینه‌سازی روند تعاملات بین‌المللی در عرصه موسیقی مبتنی بر موازین شرعی(۴)

۱۳.مقابله قانونی و نظام‌مند با آثار موسیقیایی مبتذل و غیرقانونی و عناصر و گروه‌های فعال در این عرصه(۴)

۱۴.تدوین و اجرای سند هنرهای تجسمی در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی کشور(۵)

۱۵.تدوین و اجرای برنامه ملی حمایت از احیای صنایع و هنرهای سنتی و روستایی و پشتیبانی مادی و معنوی از مشاهیر و پیشکسوتان حوزه هنر متعالی و اسلامی(۶)

۱۶. تقویت اقتصاد هنر و ایجاد نظام حمایت معنوی، اعتباری و مالی از صنایع هنری بومی و ملی مبتنی بر مبانی اسلامی(۶)

۱۷. تدوین و اجرای برنامه ملی احیای هنرهای متعالی سنتی فراموش شده در چارچوب ارزش‌های اسلامی – ایرانی(۶)

۱۸. حمایت و برنامه‌ریزی برای توسعه تولیدات و صادرات صنایع فرهنگی و هنری و افزایش سهم جمهوری اسلامی ایران در بازارهای منطقه، جهان اسلام و عرصه بین‌الملل (۸)

۱۹. حمایت و برنامه‌ریزی برای توسعه تولیدات صنایع هنری و افزایش سهم صنایع هنری جمهوری اسلامی ایران در بازارهای منطقه، جهان اسلام و عرصه بین‌الملل (۸)

۲۰. طراحی و استقرار نظام ملی نوآوری فرهنگی ازطریق:

۲۰-۱- ایجاد هماهنگی بین سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با تولید و ارائه محصولات فرهنگی و حمایت از مراکز ایده‌پردازی، تحقیق و توسعه سازمان‌ها و نهادهای تولید، علم و فناوری فعال در ارائه محصولات فرهنگی مطابق با نیازها و مقتضیات روز کشور؛(۲، ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۰)

۲۰-۲- حمایت از فناوری صنایع و محصولات فرهنگی با تأکید بر حمایت پولی و مالی، تغییر رویه‌های گمرکی مرتبط با صادرات و واردات محصولات فرهنگی و برنامه‌ریزی برای تقویت و گسترش بازارهای داخلی و خارجی محصولات و خدمات فرهنگی کشور. (۲، ۴، ۶، ۸، ۹، ۱۰)

l ¡ wLÝĒÕv ºLùj½w í ÿ ÜLùw« ÷wLÚý ½v¾ê¤LÅv ÿ ĔL³v¾Õ ĔzĒêýv IĔþĉ¹ ēwăā¿Āùj ¾Lz Ĕþ¤{ù ēvĂýwLÅ½ÿ ¡ wÕw{£½v ÿ ½ĀLÊí ē¹¾L{ăv½ ¡ wLĈÒ¤êù IĔLéĒ·v ēwLă Ç¿½v ÿ ÷wÚý Ĕöí ēwă¢ ÅwĈÅ

ĔLöù ēwă¹¾L{ăv½

۱. طراحی پیوسته و تقویت آرایش رسانه‌ای روزآمد و هم‌افزا در مقیاس ملـی و فراملی دارای قابلیت رقابتی با رسـانه‌های بین‌المللی در جهت تولید قدرت نرم و مقابله با جنگ نرم دشمن؛

۲. سـاماندهی رسـانه‌های پاک با جذابیت حداکثری در سطوح ملی و فراملی متناسـب بـا آموزه‌های دینی، انقلابـی و ارزش‌های اخلاقی و گسترش آزاداندیشی و آزادی بیان؛

۳. ارتقاء جایگاه و کارکرد مطبوعات، خبرگزاری‌ها و پایگاه‌های خبری و حمایت از آنها متناسب با فضای نقد و آزاداندیشی و اقتضائات فرهنگی و راهبردی کشور؛

۴. حمایـت از تولیدات ملی در حوزه‌های نرم‌افزاری و سـخت‌افزاری و طراحی، تأمین و توسعه زیرسـاخت‌های فناوری‌های نوین اطلاعاتی، ارتباطاتی و رسانه‌ای؛

۵. تقویت نقـش، جایگاه و محتوای کتاب و توسـعه و ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی و نشر و تقویت همه جانبه زیرساخت‌های مورد نیاز؛

۶. سـامان‌دهی، توسـعه و ارتقای تولیـد، توزیع، مصـرف و صادرات بازی‌های رایانه‌ای؛

۷. جریان‌سـازی بین‌المللی و بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌های همسو با گفتمان انقلاب اسـلامی در سایر کشـورها از طریق سیاست‌گذاری و

برنامه‌ریزی جامع و هماهنگ؛

۸. تبیین ارزش‌ها، هنجارها، قوانین و اخلاق و بنیان‌های نظری و معرفتی ارتباطات مناسب با انقلاب و فرهنگ اسلامی؛

۹. ایجاد، گسترش، سازماندهی، هدایت و استفاده بهینه از ظرفیت شبکه‌های اجتماعی (مجازی و غیرمجازی) در تولید و مبادله پیام‌ها و بسیج اقشار مختلف مردم بر اساس نقشه مهندسی فرهنگی در سطوح ملی و فراملی با تأکید بر منطقه و جهان اسلام؛

۱۰. راهبری فضای مجازی در چارچوب مقتضیات راهبردی و نقشه مهندسی فرهنگی کشور.

اقـــدامات ملـی

۱. تدوین و اجرای ســند نظام جامع اطلاعات، ارتباطات و رســانه‌های تأثیرگذار سنتی و نوین در مقیاس ملی و فراملی با تأکید بر ایجاد فضای رقابتی مبتنی بر مبانی و ارزش‌های اسلامی و انقلابی(۱)

۲. ایجاد قرارگاه رسانه‌ای کشور به منظور سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و هماهنگی و هدایت و نظارت بر فعالیت‌های رسانه‌ای و ارتباطاتی کشور ذیل ستاد راهبری نقشه مهندسی فرهنگی(۱)

۳. آموزش، تربیت و افزایش کمّی و کیفی مستمر منابع انسانی مستعد و متعهد متناسب با نیازهای رسانه‌ای، تبلیغی و ارتباطی انقلاب اسلامی در حــوزه ملی و فراملی و بکارگیــری آنها برای تقویت جبهه فرهنگی انقلاب اسلامی(۱)

۴. حمایت و پشتیبانی هدفمند و هوشمند از تنوع و افزایش کمّی و کیفی فعالیت‌های رسانه‌های سنتی و نوین در چارچوب قانون اساسی(۱و۹)

۵. ایجاد ائتلاف‌ها و قطب‌های رســانه و حمایت مســتمر و همه جانبه از رسانه‌های دولتی و غیردولتی پشتیبان نهضت‌های اسلامی، مبارزان ضداستکباری و عدالت‌خواه همسو(۱، ۷و۹)

۶. تدوین و اجرای مهندســی نظام تبلیغ دینی بــا محوریت حوزه‌های علمیه در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی(۲)

۷. برنامه‌ریزی برای تولید دانش، نظریه‌پردازی و آینده‌پژوهی در حوزه ارتباطات و مدیریت رسانه مبتنی بر اصل دعوت، تبلیغ رسالت‌های الهی و امر به معروف و نهی از منکر(۲و۸)

۸. حمایت از تبیین و تولید نظام‌مند و اثرگذار محتوای رسانه‌ای مبتنی بر آموزه‌های اسلامی، انقلابی و ارزش‌های اخلاقی(۲و۹)

۹. تهیه، طراحی و استقرار نظام جامع رسانه‌ای بر اساس نقشه مهندسی

فرهنگی(۳)

۱۰.آموزش عمومی برای ارتقاء بصیرت و سـواد رسـانه‌ای آحاد جامعه معطوف به ارزش‌ها و دانش بومی و اسلامی (۳)

۱۱.گسترش و توسعه ماهواره‌های ملی و تأمین زیرساخت‌های ارتباطی ایمن و پایدار و گسترش همکاری‌های مشترک منطقه‌ای و بین‌المللی(۴)

۱۲.مشـارکت مؤثر و تعامل در مدیریـت و هدایت جریان‌های فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسـی منطقه‌ای و جهانی در حوزه رسانه مبتنی بر آموزه‌های اسلام ناب محمدی(ﷺ) و انقلاب اسلامی(۴)

۱۳.زمینه‌سـازی و حمایت مؤثـر از تولید محصولات سـخت‌افزاری، نرم‌افـزاری و دانش‌افـزاری و صادرات آنها و تقویـت صنایع داخلی در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات(۴و۹)

۱۴.برنامه‌ریزی برای افزایش سرانه مطالعه، تبدیل مطالعه و کتابخوانی به فرهنگ عمومی و تقویت فرهنگ مطالعه مفید و هدفمند(۵)

۱۵.ایجاد، ساماندهی، سالم‌سازی و توسعه و تقویت زیرساخت‌ها و مراکز تولیـد و توزیع کتـاب و مطبوعات از جمله چندرسـانه‌ای و دیجیتال و فراهم آوردن زمینه‌های دسترسـی آسان مردم به آنها متناسب با نقشه مهندسی فرهنگی(۵)

۱۶.حمایـت از تولید محتواهـای غنی و ارتقاء علمـی کتاب مبتنی با آموزه‌های دینی و انقلابی و متناسب با نیازها و اقتضائات کشور(۵)

۱۷.تدوین، تصویب و اجرای سـند راهبردی توسـعه صنعت بازی‌های رایانه‌ای کشوربا تأکید بر: (۶)

۱۷-۱- تدوین سیاسـت‌ها و برنامه‌های کنترل و ارزیابی محتوای بازی‌ها و نظارت بر مصرف و واردات بازی‌های رایانه‌ای؛

۱۷-۲- طراحی و ساماندهی سازوکار حمایت از فرایند تولید، تأمین،

انتشار و صادرات انواع بازی‌های ویدئویی و رایانه‌ای؛

۱۷-۳- طراحی، تدوین و اجرای رشته‌ها و دوره‌های آموزشی تخصصی تربیت نیروی انسانی در زمینه تولید بازی‌های رایانه‌ای در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی.

۱۸. انسجام‌بخشی و هم‌افزایی سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات برای افزایش سهم و تأثیرگذاری کشور در فضای مجازی(۱۰)

۱۹. برنامه‌ریزی برای حمایت، گسترش و ساماندهی شبکه‌های مجازی متعهد(۱۰)

۲۰. ایجاد و گسترش شبکه‌های مجازی ملی و بین‌المللی با محوریت موضوعات و ارزش‌های اسلام ناب در فضای مجازی(۱۰)

۲۱. تلاش هدفمند برای مشارکت در مدیریت جریان منطقه‌ای و جهانی فضای مجازی(۱۰)

۲۲. برنامه‌ریزی برای تقویت، ساماندهی و فیلترینگ و پالایش هوشمند فضاهای مجازی(۱۰)

۲۳. برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری از فرصت‌ها و صیانت از آسیب‌ها و تهدیدهای ناشی از فضای مجازی(۱۰)

راهبرد کلان ۱۱

ē½ĀĄú« Ěòþă¾å Ěþĉ¾åj Ç ¿½v ÿ ē½v¼ñ¾ĉ$m£ Ç¾¤LÆñ ēwăĀòv ÿwă¹½ÿw¤LÅ¹ Ěå¾Þù ¾z ºĉ ím£ wLz ûv¾ĉv ĚùĒLÅv ÷ĒÅv ûwúæñ ûºLÉ Ěẏ́wA« ēv¾z Ěẏ́wA« ²ÖLÅ½¹ èåĀù Ěẏ́wĄ« ÿ ē¾Êz ôtwÆù ÿ ¡ wÝĀÑĀù ½¹ #ﷺ$ēºú´ù x wý

راهبـردهای ملـی

۱. تبیین، ترویج و نهادینه‌سـازی گفتمان اسـلام و انقلاب اسلامی در زمینه‌هایـی همچون عدالت، صلـح، امنیت جهانـی، آزادی، اخلاق و معنویـت، زن و خانواده، حاکمیت توحید و عدالـت در جهان و امید به تاریخ و فرجام نیک جهان؛

۲. تثبیت، تعمیق و ارتقاء نقش و جایگاه فرهنگ و دیپلماسی فرهنگی در تعاملات و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران؛

۳. مقابله مؤثر با اسلام‌ستیزی، شیعه‌ستیزی و ایران‌هراسی؛

۴. بهره‌گیری متوازن و مؤثر از ظرفیت‌های تبلیغی- دینی، رسـانه‌ای، محیط مجـازی، علمی- آموزشـی، فرهنگی - هنری، سـازمان‌های مردم‌نهاد ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در ارائه تصویر روشن از جمهوری اسلامی ایران و معرفی دستاوردها، الگوهای موفق و آثار فاخر فرهنگ و تمدن اسلامی- ایرانی در عرصه بین‌الملل؛

۵. تلاش برای حفظ و تقویت هویت دینی و ملی ایرانیان مقیم خارج از کشور و ارتقاء تأثیرگذاری فرهنگی آنان؛

۶. گسترش خط، زبان و ادب فارسی؛

۷. بهره‌گیـری مؤثر از ظرفیـت فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، ملـل، ادیان و جریان‌های عدالت‌خواه با تأکید بر مشترکات؛

۸. ارائه و تبیین الگوی مردم‌سالاری اسلامی متناسب با اقتضائات فرهنگی و اجتماعی کشورهای اسلامی و معرفی جمهوری اسلامی ایران به عنوان الگوی عملی آن؛

۹. نهادینه‌سازی همگرایی و وحدت امت اسلامی برای تحقق تمدن نوین اسلامی؛

۱۰. نهادینه‌سازی و حمایت همه‌جانبه از فرهنگ مقاومت، خودباوری، بیداری اسلامی، آرمان فلسطین و حقوق مسلمانان و مستضعفان؛

۱۱. مقابله و مبارزه همه‌جانبه با نظام سلطه جهانی و صهیونیسم بین‌الملل؛

۱۲. تبیین و ترویج فرهنگ قرآن کریم و تلاش همه‌جانبه برای تحقق مرجعیت گفتمان قرآنی در امت اسلامی؛

۱۳. چندجانبه‌گرایی و فراملی‌گرایی در مناسبات و تعاملات فرهنگی بین‌المللی با گسترش ائتلاف‌ها و تشکل‌ها و شبکه‌های فراملی و چندجانبه؛

اقدامات ملی

۱. طراحی، تبیین و ترویج گفتمان جهانی شدن با رویکرد جهانی شدن عدالت و انتظار و صلح(۱)

۲. ساماندهی نظام رصد، پایش، آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری در زمینه فرهنگی در سطح بین‌الملل(۱، ۲و۳)

۳. برنامه‌ریزی برای جذب و گسترش گردشگری خارجی بویژه شیعیان و دیگر مسلمانان در زمینه‌های دینی، زیارتی، درمانی، علمی و فرهنگی به ایران(۱، ۳و۴)

۴. معرفی، تدوین و گفتمان‌سازی فرهنگی در سطح جهان مبتنی بر اسلام ناب و معرفی آرمان‌ها و گفتمان انقلاب اسلامی و شخصیت و اندیشه‌های امام خمینی(قدس‌سره) و مقام معظم رهبری(دام‌ظله) (۱و۸)

۵. طراحی و استقرار سازوکارهای لازم برای معرفی شایسته اسلام ناب محمدی(صلی‌الله‌علیه‌وآله) و فرهنگ قرآنی به جهانیان با تدوین و اجرای سند راهبردی تبیین و ترویج فرهنگ و معارف اسلامی بویژه فرهنگ قرآن کریم و بهره‌گیری از ابزارهای فرهنگی و هنری و فناوری‌های نوین اطلاعاتی(۱، ۴و۱۲)

۶. برنامه‌ریزی برای ایجاد، ساماندهی و حمایت از مراکز و مؤسسات گفتگوی جهانی درباره اسلام ناب با محوریت حوزه علمیه(۱، ۹و۱۲)

۷. تاسیس و گسترش شبکه‌های مجازی بین‌المللی و فعالیت‌های رسانه‌ای و هنری به منظور ارائه تصویر روشن از جمهوری اسلامی ایران، گفتمان‌سازی اسلام ناب و انقلاب اسلامی و معرفی دستاوردها و الگوهای موفق آن در عرصه‌های مختلف(۲، ۳، ۴، ۸و۱۳)

۸. ساماندهی، هدایت و حمایت از ایجاد و گسترش کمّی و کیفی فعالیت مراکز تحقیقاتی و آموزشی، اتاق‌های ایران، کتابخانه‌ها،کرسی‌ها، رشته‌ها، دروس و دوره‌های آموزشی در زمینه اسلام‌شناسی، شیعه‌شناسی، ایران‌شناسی و اندیشه انقلاب اسلامی در خارج از کشور در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی (۳)

۹. طراحی و برنامه‌ریزی برای ایجاد سامانه پیشگیرانه و مقابله با اسلام‌ستیزی، اسلام‌هراسی، شیعه‌ستیزی و ایران‌هراسی و جریان‌ها و ترفندهای تفرقه‌افکن(۳)

۱۰. حمایت از ایجاد، توسعه و فعالیت مساجد، مراکز، مؤسسات و تشکل‌های بومی پیرو مکتب اهل بیت(علیهم‌السلام) با تأکید بر بهره‌گیری از ظرفیت‌های بومی(۳)

۱۱. برنامه‌ریزی برای شناسایی و رصد مؤثر سازمان‌ها، محصولات، رفتارها و رسانه‌های آسیب‌زا و مغایر با اصول، مبانی و منزلت مکتب اهل بیت(علیهم‌السلام) (۳)

۱۲. برگزاری دوره‌های آموزشی بین‌المللی به زبان‌های مختلف، مسابقات، المپیادها، جوایز و جشنواره‌های علمی بین‌المللی در زمینه اسلام‌شناسی، شیعه‌شناسی، مکتب اهل بیت(علیهم‌السلام)، ایران‌شناسی و زبان و ادبیات فارسی(۳و۶)

۱۳. طراحی و اجرای برنامه‌ها و اقدامات مصون‌سازی امت اسلام در برابر فتنه‌های تفرقه‌افکن و شناسایی و مقابله فعال با آنها با استفاده از راهکارهای فرهنگی، اخلاقی، فقهی، حقوقی، سیاسی و امنیتی و ظرفیت دولت‌ها، سازمان‌ها، مذاهب، فرق و جریان‌های مستعد(۳، ۷و۹)

۱۴. تدوین و اجرای نقشه راه تحقق وحدت مسلمانان و موحدان و ارتقاء نقش‌آفرینی آنان در همگرایی جهان اسلام با همکاری کشورها، نهادها و شخصیت‌های تأثیرگذار و ...(۳، ۹و۱۳)

۱۵. ساماندهی و حمایت از نخبگان، تشکل‌ها، شبکه‌ها و گروه‌های مرجع و جریان‌های پیرو مکتب اهل بیت(علیهم‌السلام) و شناسایی و تربیت منابع انسانی بومی هر کشور برای تبیین و تبلیغ مکتب اهل بیت(علیهم‌السلام) (۳، ۷، ۱۰، ۱۱و۱۳)

۱۶. تدوین و اجرای سند و برنامه جامع گردشگری مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی(۴)

۱۷.حمایت از ارتقاء کیفیت و افزایش خدمات و محصولات بومی و همسوی کشورهای مقصد در عرصه‌های پنج‌گانه (تبلیغی- دینی، رسانه‌ای، محیط مجازی، علمی- آموزشی، فرهنگی - هنری) برای پیروان مکتب اهل بیت(علیهم‌السلام) با تأکید بر عموم جامعه(۴)

۱۸.تدوین و اجرای سند جامع توسعه کمّی و کیفی مبادلات علمی و دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر اعطای هدفمند بورس‌های تحصیلی به دانشجویان خارجی و گسترش شعب دانشگاه‌های مادر ایرانی در سایر کشورها(۴)

۱۹.تدوین و اجرای نظام نظارت و ارزیابی فعالیت‌ها، خدمات و محصولات فرهنگی بین‌المللی بخش‌های دولتی و غیردولتی جمهوری اسلامی ایران(۴)

۲۰.برنامه‌ریزی برای ایجاد بازار و برند محصولات پاک فرهنگی اسلامی با مشارکت کشورها و نهادهای اسلامی(۴و۷)

۲۱.تدوین و اجرای سند راهبردی ایرانیان مقیم خارج از کشور در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی(۵)

۲۲.تدوین و اجرای سند گسترش خط، زبان و ادبیات فارسی در خارج از کشور در چارچوب نقشه مهندسی فرهنگی(۶)

۲۳.طراحی و ترویج الگوی حج و زیارت معطوف به توسعه ارتباطات امت اسلامی و ارتقاء ظرفیت و کارکردهای مناسک و شعائر اجتماعی اسلامی بویژه حج ابراهیمی(۷و۹)

۲۴.طراحی و ترویج نقشه راه همگرایی وحدت امت اسلامی با همکاری دول، مذاهب، نهادها، رسانه‌ها، نخبگان و اندیشمندان اسلامی (۷و۹)

۲۵. طراحی، تبیین و ترویج الگوهای همگرای پیشرفت و تمدن‌سازی اسلامی با مشارکت نخبگان جهان اسلام بر اساس آموزه‌های اسلامی(۹)

۲۶. برنامه‌ریزی و حمایت هدفمند از شخصیت‌ها، آثار و مؤسسات و مجامع تقریب مذاهب در مناطق، کشورها و جوامع اسلامی(۹)

۲۷. طراحی و استقرار الگوها، پیمان‌ها و طرح‌های همکاری مشترک فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، علمی و حقوقی جهان اسلام، با مشارکت دول، سازمان‌ها و نهادهای اسلامی و نخبگان مسلمان(۹و۱۳)

۲۸. ایجاد، گسترش و راهبری ائتلاف‌های بین‌المللی، شبکه‌ها، تشکل‌ها، سازمان‌ها و نهادهای مشترک و چندجانبه ملل و سازمان‌های مردم‌نهاد با تأکید بر جهان اسلام(۹و۱۳)

۲۹. برنامه‌ریزی برای تبیین و ترویج مبارزه با صهیونیسم و استکبار جهانی، حمایت از فلسطین و مقاومت و بیداری اسلامی با تأکید بر افزایش کمّی و کیفی کالاها و خدمات پرمخاطب آموزشی، پژوهشی، هنری بویژه در محیط مجازی(۱۰و۱۱)

۳۰. طراحی و پیاده‌سازی نظام و الگوی جامع و فراگیر روابط فرهنگی بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر ایجاد هماهنگی و هم‌افزایی بین دستگاه‌ها و نهادهای فرهنگی فعال در خارج از کشور(۱۳)

راهبرد کلان ۱۲

ÊLòþã¾å ćwLã¹¾í½wí ÿ ãvºLãv ±ËLÍv ÿ ē¾Lò½¿wz ¾z Ëþ¤{ù ē ¹wÎ ¤évÿ ËÅwĈÅ IËÝwú¤«v IËòþã¾å ēwă÷wÚý ½ÃÊí Ëòþã¾å ËÅºþAù ÄÊê½

راهبـردهای ملـی

۱. ارتقاء روحیه تعاون، مشارکت و مسئولیت‌پذیری نهادهای عمومی و مردمی در تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و اجرا؛

۲. نهادینه‌سـازی نظارت عمومی در بخش فرهنگ و ارتقاء پاسخ‌گویی نهادها و مسئولان؛

۳. تربیت و توانمندسازی و ارتقای دانش و مهارت‌های تخصصی نیروی انسـانی بخش فرهنگ با رویکرد انقلابی، اسلامی و ارزشی در سطوح مختلف؛

۴. حمایت از گسـترش و تقویت نهادهـای اصیل دینی مروّج فرهنگ اسلامی مانند بقاع متبرکه، مساجد، هیئات و وقف با استفاده از ظرفیت روحانیت و نهاد حوزه علمیه؛

۵. تثبیت و ارتقاء جایگاه معنوی و معرفتی و تأثیرگذار حوزه و روحانیت در راهبری فرهنگی کشـور (برای تحقق اسـلام ناب محمدی(صلی‌الله‌علیه‌وآله) و رهنمودهای امـام راحل(قدس‌سره) و مقام معظم رهبـری(دام‌ظله) و طراحی ساختار مربوط آن)؛

۶. حمایـت از تأسـیس، گسـترش، توانمندسـازی و متناسب‌سـازی دسـتگاه‌ها، نهادها و شبکه‌های فرهنگی- اجتماعی (دولتی، عمومی و مردمی) با رویکرد اسـلامی، انقلابی و ارتقاء سـطح مشـارکت آنها در تصمیم‌سازی، تصمیم‌گیری و اجرای فعالیت‌های فرهنگی کشور؛

۷. نهادینه‌سازی و اصلاح فرهنگ و اخلاق مشارکت و رقابت سیاسی؛
۸. اصلاح و ارتقاء روابط و ساختارهای اجتماعی مبتنی بر اسلام ناب با تأکید بر عدل و احسان؛
۹. اصلاح و ارتقاء فرهنگ اقتصادی و تلاش و کوشش با رویکرد شکوفایی اقتصاد، بهسازی زندگی دنیوی و اخروی و فسادگریزی مبتنی بر اخلاق و احکام نظام اقتصادی اسلام؛
۱۰. برنامه‌ریزی برای شناخت، رصد و پایش تغییر و تحولات فرهنگی جامعه در سطوح ملی و بین‌المللی.

اقدامات ملی

۱. برنامه‌ریزی برای نهادینه‌سازی روحیه تعاون، مشارکت و مسئولیت‌پذیری در نظام‌های مختلف جامعه(۱)
۲. تقویت نهادهای عمومی و سازمان‌های مردم‌نهاد و رفع موانع ساختاری، قانونی، اداری و اجتماعی ایجاد و فعالیت و مشارکت نظام‌مند آن‌ها در تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری‌های کشور(۱)
۳. واگذاری نظام‌مند فعالیت‌های غیرحاکمیتی بخش‌های مختلف جامعه به نهادهای عمومی و تشکل‌های مردمی متناسب با ظرفیت و کارکردها و نظارت مؤثر بر عملکرد آنها(۱و۲)
۴. طراحی و اجرای سازوکارهای نظارت سازمان یافته عمومی و تشکل‌های مردمی بر فعالیت دستگاه‌های دولتی و عمومی و پاسخ‌گویی نهادها، دستگاه‌ها و مسئولان در حوزه‌های مختلف(۱و۲)
۵. تدوین و اجرای برنامه حمایت از تولید و عرضه آثار و خدمات فرهنگی مؤثر در گسترش فرهنگ دینی و ملی و ارائه تسهیلات و معافیت‌های بخش فرهنگ و اختصاص تخفیف ویژه مالیاتی و گمرکی برای دست‌اندرکاران امر فرهنگ(۲)

۶. حمایت از جوایز ملّی تعالی و ارتقاء عملکرد نهادهای فرهنگی(۲و۳)
۷. تدوین و اجرای برنامه‌های ارتقاء شاخص‌های توسعه سرمایه انسانی و تربیت دینی نیروی انسانی توانمند در بخش فرهنگ کشور(۳)
۸. طراحی و اجرای نظام جذب، انتخاب، انتصاب، نگهداشت و حفظ و صیانت از مدیران بر اساس استانداردهای نظام مدیریت راهبردی کشور با تأکید بر دانش‌گرایی، تعهد و شایسته‌محوری و آموزش فرهنگی مستمر مدیران ارشد و کارشناسان(۳)
۹. تدوین و اجرای سند ملی توسعه، گسترش و تقویت نهاد مسجد و سامان‌بخشی و راهبری آن در سطح ملی و بین‌المللی با محوریت؛
۹-۱- بهبود شرایط مساجد موجود و گسترش مساجد متناسب با آمایش سرزمینی و محیطی در سطح شهرها، روستاها، راه‌ها، شهرک‌ها، مجتمع‌ها و سازمان‌ها و نهادهای دولتی، عمومی و خصوصی و فضاهای عمومی(۴)
۹-۲- ارتقاء مشارکت مردم در آبادانی و اداره مساجد و افزایش حضور و انس آحاد مردم و اقشار اجتماعی بویژه نوجوانان و جوانان در آن برای عبادت و سلوک دینی(۴)
۹-۳- حفظ و تقویت محوریت مساجد در فعالیت‌های نظام فرهنگی، تربیتی، آموزشی و تبلیغ دینی و ارتقاء جایگاه و نقش راهبری نهاد مسجد در نظام‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی و در حل مسایل عمومی(۴)
۹-۴- نهادینه‌سازی حضور مستمر و نقش‌آفرین روحانیت در تعامل با اقشار مختلف و اداره و فعالیت نهادهای اصیل دینی(۴)
۹-۵- حمایت و پشتیبانی نظام‌مند دولت و نهادهای عمومی از مساجد، حسینیه‌ها، هیئات و پیگیری حل مشکلات آنها با حفظ

استقلال و اتکاءمحوری آنها به مردم(۴)

۱۰.ارتقاء جایگاه و بهسازی بقاع متبرکه و مزار شهدا و تبدیل آنها به قطب‌ها و کانون‌های فرهنگی ـ اعتقادی(۴)

۱۱.تدوین و اجرای سند ملی وقف و امور خیریه و استقرار نظام مدیریت راهبردی آن با حفظ ماهیت مردمی و مصالح وقف و نیات واقفین، گسترش نهاد وقف و تنوع بخشی آن و افزایش سهم وقف و خیریه در توسعه و پشتیبانی امور فرهنگی(۴)

۱۲.گسترش و حمایت از هیئات و مجالس دینی در سازمان‌ها، مراکز آموزشی، منازل و سایر محیط‌های اجتماعی با هدایت و نظارت روحانیت بر اساس معارف قرآن و اهل بیت(علیهم‌السلام) و استفاده از ظرفیت آنها در امور اجتماعی(۴)

۱۳.طراحی، تقویت و استقرار ساختار و سامانه تعامل نظام مدیریت راهبردی فرهنگی کشور با شورای عالی حوزه علمیه برای بهره‌گیری از ظرفیت نهاد روحانیت(۵)

۱۴.بازتدوین و استقرار نظام جامع و کارآمد تبلیغ دین با محوریت حوزه علمیه و روحانیت(۵)

۱۵.استقرار نظام پیوست‌نگاری فرهنگی و ایجاد سازوکار پیش‌بینی، ارزیابی و پیشگیری از تأثیرات و پیامدهای فرهنگی و اجتماعی سیاست‌ها، برنامه‌ها و اقدامات نظام‌های مختلف هماهنگ با شورای عالی انقلاب فرهنگی(۶)

۱۶.برنامه‌ریزی برای ارتقاء و نهادینه‌سازی رابطه امام و امت در سطوح نهاد خانواده، تعلیم و تربیت، رسانه‌های جمعی، احزاب و سایر مراکز و سازمان‌ها(۷)

۱۷.اصلاح و ارتقاء نظام انتخابات، احزاب و رسانه‌ها در جهت نهادینه‌سازی مشارکت و رقابت سیاسی بر محور اخلاق، دین و قانون(۷)

۱۸.برنامه‌ریزی برای تکریم و تضمین حقوق قانونی اصناف، اقوام، مذاهب و اقلیت‌های دینی و تقویت رویکرد فرهنگی آنها در راستای تقویت وحدت ملی در چارچوب قانون اساسی(۷)

۱۹.زمینه‌سازی و ترغیب مردم به حضور در صحنه و مشارکت سیاسی و تقویت احساس ایفای نقش آنها در حاکمیت(۷)

۲۰.مستندسازی و انتقال تجارب مدیریتی در نظام جمهوری اسلامی ایران و الگوسازی تجارب موفق (۷، ۸و۹)

۲۱.طراحی و استقرار نظام ارزیابی عملکرد مسئولیت فرهنگی و اجتماعی دستگاه‌های اجرایی و ارتقاء جایگاه سازمانی آنها(۷، ۸و۹)

۲۲.تهیه و اجرای برنامه جامع تحول اجتماعی مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی(۸)

۲۳.برنامه‌ریزی برای استقرار نظام اقتصادی اسلام در عرصه‌های مختلف بویژه بانکداری اسلامی، تجارت و بازرگانی و مدیریت اسلامی و حمایت از نظریه‌پردازی حوزه و دانشگاه در زمینه تدوین نظریه‌ها و مدل‌های اقتصاد اسلامی(۹)

۲۴.احیاء فرهنگ و نهادهای اقتصادی اسلام و تبیین و ارتقای کارکردهای آن با تأکید بر وقف، قرض‌الحسنه، خیریه‌ها، خمس، زکات و انفاق(۹)

۲۵.طراحی و اجرای پیمایش‌های جامع ملی هر پنج سال یک بار براساس شاخص‌های نقشه مهندسی فرهنگی و ارائه نتایج آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی(۱۰)

تبصره۱: سـایر مطالعات موردی و موضوعی مـورد نیاز در حوزه رصد و پایش فرهنگی متناسـب با اقتضائات مربـوط، بطور دوره‌ای یا متناوب طراحی و اجرا می‌شوند.

تبصره۲: کلیه مراکز علمی و پژوهشی، دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی کشـور موظفند همکاری‌های لازم را با دبیرخانه شـورای عالی انقلاب فرهنگی بعمل آورند و اعتبارات مورد نیاز طرح‌های پیمایشـی و موردی را در بودجه سنواتی پیش‌بینی نمایند.

تبصره۳: مرکز آمار ایران موظف اسـت با تنظیم شناسنامه شاخص‌ها، نسبت به بررسی و عملیاتی کردن برنامه اجرایی شامل طراحی پایگاه‌های آماری و سامانه اطلاعات فرهنگی کشور و زمان‌بندی آن اقدام کند.

۲۶. سـاماندهی تحقیقات و مطالعات فرهنگی کشور براساس اهداف و اولویت‌های نقشه مهندسی فرهنگی(۱۰)

راهبرد کلان ۱۳

ó wÞå ē¾{ă½ lĚùĒLÅv x Ēê/v Ěòþă¾å ĂA{« Ěă°/wùwLÅ ĚùĒÅv ÷wÚý ÷¾ý ¡ ½°é ē wăÄæöĀù iwê£½v ÿ ÷¾ý ð þ«

راهبـردهای ملـی

۱. تقویت و هم‌افزایی جبهه فرهنگی انقلاب اسـلامی و نظام مدیریت فرهنگی کشور برای پیش‌بینی، پیشگیری و مقابله با حوادث، بحران‌ها و آسیب‌های نرم و مقابله هوشمند با مبانی فکری و اقدامات دشمن؛

۲. تعمیق بصیرت دینی و فرهنگ و تفکر بسـیجی و آموزه‌ها و معارف دفاع مقدس و مصونیت‌بخشی به جامعه در برابر جنگ نرم؛

۳. ارتقـاء نظـام تعلیـم و تربیـت و آموزش کشـور و بسـیج منابع و فراهم‌سـازی زمینه‌های فکری و فرهنگی قـدرت نرم و اقدام فعال در مواجهه با جنگ نرم؛

۴. تقویت همبسـتگی ملی مبتنی بر اعتماد مـردم به یکدیگر و نظام، همدلی و وفاق مسـئولان، اخوت اسـلامی، امید، نشـاط، مشارکت و رضایتمندی عمومی؛

۵. تعمیـق سـرمایه‌های فرهنگی و معنوی تمدن اسـلامی- ایرانی و بازتعریـف عناصـر فرهنگ ملی (اسـلامی- ایرانی) و سـبک زندگی اسلامی- ایرانی؛

۶. مدیریت راهبردی فضای مجازی و بهره‌گیری از ظرفیت‌های علمی و فناوری به منظور مقابله با جنگ نرم.

اقـــدامات ملـی

۱. تهیـه و اجرای سـند سـاماندهی جبهه فرهنگی انقلاب اسـلامی و ارتقـای قـدرت نرم برای مقابله با جنگ نرم با مشـارکت فعال همه بخش‌ها و نهادهای اصلی نظام با تأکید بر:

۱-۱- رصد، پایش و آینده‌پژوهی مولفه‌های قدرت نرم جبهه خودی و دشـمن در سـطوح ملی، فراملی و تدوین نظـام جامع بازتولید و کاربست قدرت نرم کشور(۱)

۱-۲- هوشمندسازی نظام مدیریت فرهنگی کشور برای پیش‌بینی، پیشگیری و مقابله با حوادث، بحران‌ها و آسیب‌های فرهنگی(۱)

۱-۳- وظیفه‌مند کردن نهادهای مسئول در پیشگیری و پاسخگویی به آسیب‌های اجتماعی و سهم‌بندی حوزه تاثیر و مسئولیت آنها(۱)

۱-۴- برنامه‌ریـزی برای ارتقاء سـطح امنیت فرهنگـی و مقابله نظام‌مند با تهدیدها و آسـیب‌های جنگ نرم همچون هویت‌زدایی، هویت‌سـازی کاذب، ناامنـی و بی‌اعتمادی فرهنگـی، اجتماعی، سیاسـی و اقتصـادی، القـاء ناکارآمدی نظام اسـلامی و تخریب شخصیت‌ها(۱و۳)

۱-۵- برنامه‌ریـزی بـرای به‌کارگیری دیپلماسـی عمومی فعال و ظرفیت‌های فرهنگی، اجتماعی، سیاسـی و اقتصادی برای تقویت قدرت نرم در سطح فراملی(۱و۳)

۱-۶- حمایت و توسعه سازمان‌های مردم‌نهاد و شبکه‌های نخبگی در سـطح ملی و فراملی بویژه در حوزه‌های حقوق بشر، صلح، دین اسـلام، مقابله با تروریسـم، جنگ‌طلبی و اشـغال مبتنی بر نقشه مهندسی فرهنگی(۱و۴)

۱-۷- ایجاد بلوک رسانه‌ای انقلاب اسلامی در جهان و شبکه‌سازی از آن(۱و۶)

۲. تبیین، حفظ و ارتقاء جایگاه و نقش محوری ولایت فقیه در راهبری جنگ نرم و مدیریت بحران‌ها(۱)

۳. برنامه‌ریزی برای ارتقاء خودآگاهی فرهنگی- تمدنی، زمانه‌شناسی، بصیرت دینی و قدرت تشخیص مردم در مواجهه با جنگ نرم(۱و۵)

۴. برنامه‌ریزی برای گسترش و تعمیق فرهنگ و تفکر بسیجی با رویکرد افزایش قدرت نرم و مصونیت‌بخشی جامعه در مقابل جنگ نرم(۲)

۵. تقویت فرهنگ پدافند غیرعامل، آگاهی‌ها و دانش آحاد جامعه با هدف مصونیت‌بخشی و ارتقاء آمادگی ملی در برابر تهدیدات دشمن(۲و۳)

۶. برنامه‌ریزی برای ارتقاء قدرت نرم، مصونیت‌بخشی و مقابله موثر با جنگ نرم با تأکید ویژه بر نظام آموزشی کشور(۲و۳)

۷. تقویت عدالت اجتماعی و جلوگیری از توسعه شکاف طبقاتی و افزایش کارکردهای رفاه اجتماعی نهادهای وابسته به نظام(۲و۴)

۸. تقویت و تحکیم ارتباطات عمومی در سطوح میان فردی، خانوادگی و اجتماعی با محوریت تقوای الهی و بصیرت دینی به منظور افزایش انسجام و وحدت ملی(۲و۴)

۹. برنامه‌ریزی برای افزایش منزلت اجتماعی بسیجیان، ایثارگران و مشارکت‌های داوطلبانه در قالب‌های مختلف از جمله بسیج سازندگی(۲و۴)

۱۰. نهادینه‌سازی مولفه‌ها و نمادهای فرهنگ ایثار، جهاد و شهادت و تفکر بسیجی در جامعه و اندیشه، باور، منش و رفتار مسئولان و مقابله با عوامل بازدارنده و تضعیف‌کننده آن(۲و۵)

۱۱.الگوسازی و نمادپردازی از اسوه‌ها و قهرمانان ملی همچون فرماندهان، بسیجیان و شهدای جنگ تحمیلی و جهاد علمی، علما و دانشمندان، پهلوانان و قهرمانان(۲و۵)

۱۲.شناسایی، جذب و حفظ نظام‌مند دانشگاهیان، نخبگان و روشنفکران دینی و ارتقاء و به کارگیری ظرفیت‌های آنها برای تقویت قدرت نرم در سطوح ملی و بین‌المللی(۳)

۱۳.برنامه‌ریزی برای ارتقاء نظام تعلیم و تربیت رسمی و غیررسمی به منظور کادرسازی و تربیت نسلی انقلابی، مؤمن و شکوفایی ظرفیت‌ها و استعدادها بصیر و توانمند برای تولید و تقویت قدرت نرم و مقابله با تهدیدات و آسیب‌ها(۳)

۱۴.گسترش کمّی و کیفی ظرفیت‌های هنری و بهره‌گیری مؤثر از آن برای ارتقاء قدرت نرم و مقابله با جنگ نرم(۳)

۱۵.برنامه‌ریزی برای شناسایی، ساماندهی، ارتقاء توانایی‌ها و بکارگیری منابع انسانی، فکری، فرهنگی و اجتماعی خلاق و مؤثر در امور منطقه‌ای و استانی(۳)

۱۶.گفتمان‌سازی و تولید ادبیات در زمینه قدرت و جنگ نرم مبتنی بر آموزه‌های اسلامی در مقیاس ملی و بین‌المللی(۳و۵)

۱۷.شناسایی، پاسخ‌گویی و مدیریت نیازها و مطالبات جامعه و روشنگری افکار عمومی(۴و۵)

۱۸.عمق‌بخشی به سرمایه‌های فرهنگی و معنوی تمدن اسلامی- ایرانی و بازتعریف عناصر فرهنگ ملی در قالب‌های نو و جذاب و پرهیز از رویکردهای سطحی و تبلیغاتی(۵)

۱۹.طراحی، ایجاد و ترویج نمادها، نشانه‌ها و الگوهای اعتبارساز اسلامی - ایرانی در سطح ملی و فراملی(۵)

۲۰. برنامه‌ریـزی برای حمایت، گســترش و ســازماندهی شــبکه‌های اجتماعی به‌ویژه شبکه‌های مجازی متعهد(۶)

۲۱. مهندسی و مدیریت راهبردی فضای مجازی کشور و عملیات نرم(۶)

فصل هفتم: چارچوب نهادی نظام فرهنگی کشور

(نگاشت نهادی)

۱- سیاست‌گذاری کلان و نظارت و ارزیابی

سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری کلان و راهبردی نظام فرهنگی برای اجرایی کردن نقشهٔ مهندسی فرهنگی کشور و نظارت و ارزیابی بر حسن اجرای آن و تصویب اسناد ملی فرهنگی اولویت‌دار بر عهدهٔ شورای عالی انقلاب فرهنگی است که با سازوکار مورد نظر این شورا انجام می‌گیرد.

۲- سیاست‌گذاری اجرایی و راهبری اجرای نقشهٔ مهندسی فرهنگی کشور

با هدف راهبری و اجرایی کردن نقشــهٔ مهندســی فرهنگی کشور، تعیین اولویت‌ها، نظارت و ارزیابی آن، جهت‌دهی فرهنگی به سایر نظام‌ها (فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی) و ایجاد نظام مدیریت راهبردی فرهنگی «ستاد راهبری اجرای نقشهٔ مهندسی فرهنگی کشور» با ریاست دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل می‌شود.

تبصره: وظایف و ترکیب اعضای ستاد راهبری اجرای نقشه در دو سطح ملی و استانی به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد.

این مصوبه مشتمل بر یک مقدمه، هفت فصل و سیزده تبصره در جلسات ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۳، ۷۰۵، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴ ، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، مورخ ۹۰/۷/۱۹، ۹۰/۸/۳، ۹۰/۸/۱۷، ۹۰/۹/۱، ۹۰/۹/۲۲، ۹۰/۱۰/۲۷، ۹۰/۱۱/۲۵، ۹۰/۱۲/۹، ۹۱/۱/۲۲، ۹۱/۲/۵، ۹۱/۲/۱۹، ۹۱/۳/۲، ۹۱/۳/۱۶، ۹۱/۳/۳۰، ۹۱/۶/۲۸، ۹۱/۷/۱۱، ۹۱/۷/۱۸، ۹۱/۸/۲، ۹۱/۸/۹، ۹۱/۸/۱۶، ۹۱/۹/۷، ۹۱/۹/۲۱، ۹۱/۹/۲۸، ۹۱/۱۰/۵، ۹۱/۱۰/۱۹، ۹۱/۱۱/۲۴، ۹۱/۱۲/۸، ۹۱/۱۲/۱۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

محمود احمدی‌نژاد

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی